Štev. 199. Posamezna številka 1 Din. V Ljubljani, v torek 25. septembra 1923. Poštnina pavšalirana. Leto I.

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10·—, po pošti Din 12·—, inozemstvo Din 20·—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana".
Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Bedna politika.

Politiki federalističnega bloka še vedno ne morejo najti izhoda iz zagate, v katero so prišli po svoji lastni krivdi separatistični voditelji. Brez vsakih temeljitejših razlogov so vrgli med ljudstvo nekaj privlačnih »problemov«, iz katerih so hoteli kovati kapital za svoje tajne interese. Pri tem pa so pokazali svojo popolno politično nesposobnost, kajti postala so igrača stanja, ki so ga sami ustvarili. Skušali so igrati vlogo »modrih državnikov« in so popolnoma prezrli in še vedno prezirajo realno življenje, ki z naravno nujnostjo stremi baš v nasprotno smer. S sholastičnim dlakocepstvom in akademičnimi razpravami skušajo dokazati ljudstvu, da neke boleha, čeravno se ono tega ne zaveda in te bolezni v resnici tudi ni. Žal pa je bilo ljudstvo na svojo lastno škodo in nesrečo od njih fascinirano in pričakuje nekaj izrednega. Sčasoma pa bo zmagal njegov zdravi instinkt in tedaj bo spoznalo v svojih voditeljih puhle frazerje, brez vsakega za realno življenje potrebnega smisla.

Da znači taka politika veliko nesrečo za ljudstvo, in če bi obstojala ta nesreča tudi samo v sugeriranem nezadovoljstvu z obstoječim stanjem, je vsakomur jasno. Ljudstvo še vedno ne ve, da je »federalistična država« in »republika samo označba za neko socijalno tvorbo z vsem aparatom, ki je zato potreben. Ne prva, ne druga ne bi bila v stanu namah odstraniti težkih posledic svetovne vojne, kot jih ni možno takoj odstraniti v stanju, ki ga je ustvarila Vidovdanska ustava. Nesreča za naš uspešni razvoj leži v pasivnem stanju ustvarjajočih sil naroda, ki sedaj spe, ali pa celo ovirajo naravni razvoj naših notranje - političnih razmer.

Povzročitelj vse te nesreče se je zagrizel v svojo republiko in izgubil vsako pravo orijentacijo. Prežet s svojo fiksno idejo je slep za realno življenje. V svoji kratkovidnosti pa je imel smolo in je šel k praktičnim in politično izkušenim Angležem, ki so mu enkrat za vselej povedali, *da želijo na Balkanu močno Jugoslavijo ne pa slabotnih državic, ki bi bile same sebi na poti.* Doma je pustil svoje zaupnike, ki v brezdelju čakajo na njegove »uspehe«. Zaslepljeni ne vidijo blamaž, ki jih doživlja njihov šef, ne vidijo pa tudi svoje lastne in blamaže lahkovernega hrvatskega naroda, kar mora boleti vsakega državljana, ki ve, kaj smo dosegli z našo skupno državo.

Reka, Bolgarska, Albanija so za blokaše problemi, ki jih naj rešujejo drugi. In vendar so vsa ta vprašanja za nas velikanske važnosti in zahtevajo, da se vsaj tu mobilizirajo vse narodne moči v podporo državnikom, ki se trudijo, da bi jih kljub neugodnemu položaju rešili v našo korist. Medtem, ko je šel Radić v inozemstvo, da pluje v lastno skledo, se je sivi Pašić trudil pridobiti francosko in angleško javno mnenje in diplomate za našo sveto stvar. Mari Mussolini ne računa s Hrvati in njihovo intransingenco napram Beogradu? Prišel bo čas, ko se bo to spremenilo, ko bo narod tiste, ki jim danes slepo sledi, proklinjal kot izdajalce domovine in blagroval one, ki se danes zavedajo svoje dolžnosti.

In čudno je, da se najdejo tudi med Slovenci ljudje, ki so šli Radiću na lim in odobravajo tako politiko, ki je gotovo najklavernejša, kar jih pozna sodobna Evropa, ki pa tudi pomenja ogrožanje interesov svojega lastnega naroda, ki je že dovolj dolgo trpel in vendar enkrat zasluži, da v miru posveti svoje moči bolji bodočnosti. Uverjeni smo, da ni daleč dan, ko bo narod spoznal, kam pelje pot, ki mu jo danes kažejo lažipreroki. Dolžnost vsakega, ki se zaveda svojih državljanskih dolžnosti je, da po svojih močeh deluje, da se to zgodi čimprej. Tedaj pa bodo morali odstopiti vsi politični disidenti, ki danes ribarijo v kalnem, in prepustiti mesto ljudem, ki jim bo šlo predvsem za splošni blagor.

POMOČ DRUŠTVA NARODOV AVSTRIJI.

Ženeva, 24. sept. (Br.) Raziskovalec severnega tečaja, Norvežan g. Nansen, ki zastopa svojo domovino v Društvu narodov, je dejal v zadnji seji, da so razne vlade, ki so prej posamezno skušale pomagati Avstriji, izdale 75 milijonov angleških funtov brez vsakega uspeha, med tem ko je Društvo narodov z velikim uspehom in brez stroškov rešilo ta nenavadno težavni problem.

Narodna skupščina.

Vlada odgovori jutri na reško interpelacijo.

Beograd, 24. septembra. (Z) Danes po 10. uri predpoldne je otvoril predsednik skupščine Ljuba Jovanović sejo. Najprej se čita zapisnik, ki se odobri. Po nekoliko formalnostih protestira demokrat dr. Edo Lukinić zaradi tega, ker Ljuba Davidović ni dobil besede na zadnji seji. Predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović odgovarja, da ni slišal, kedaj je Ljuba Davidović zahteval besedo.

Nato se čitajo razna poročila, nakar je odgovarjal minister za notranja dela na štiri interpelacije. Balić, poslanec jugoslovenske muslimanske organizacije, interpelira o kazni dr. Nikole Lubišića iz Tuzle. O priliki njegovega govora pride do burnih scen. Vujičić odgovarja na interpelacijo dr. Koste Kumanudija o makedonskih emigrantih, ki se nahajajo v Bolgarski in odgovarja, da to vprašanje še ni moglo biti rešeno. **Vsak emigrant, ki hoče, se more povrniti v državo, kadarkoli želi. Toda, ako je bilo njegovo delovanje kaznjivo, bo pač kaznovan.** Dr. Šečerov govori proti službovanju srezkega načelnika v Kaniži. Potem, ko so bile opravljene še nekatere formalnosti, je predsednik zaključil sejo ob 12. in določil prihodnjo sejo za jutri ob 9. s sledečim dnevnim redom: 1. Pretres budgetnih dvanajstin, 2. volitev odbora za pretres zakonskega predloga o priznanju zaslug vojvodi Putniku in Mišiću. Nato naznani Ljuba Jovanović, da bo v sredo podan odgovor na interpelacijo predsednika demokratskega kluba Davidovića o Reki.

Parlamentarna situacija.

Demokrati v objemu s separatisti.

Beograd, 24. septembra. (Z) »Tribuna« piše, da bo ta teden zelo značilen za nadaljno delo v narodni skupščini in vladi, ker so se vse opozicijske stranke koalirale, da strmoglavijo vlado. Na seji v četrtek se bodo oprijele reškega vprašanja in bodo poskušale z izkoriščanjem odsotnosti nekaterih radikalnih poslancev premagati vlado. Včeraj sta se dolgo posvetovala gg. Pribičević in Davidović.

Beograd, 24. septembra. (Z) »Tribuna« piše: Po včerajšnji seji ministrskega sveta so člani vlade demantirali vesti o tem, da bo v kratkem skupščina razpuščena in da bo prišlo do novih volitev, ker zato ni nikake potrebe. Glasom izjav posameznih članov se je sklenilo, da se o priliki sestavljanja dnevnega reda za skupščino postavi na dnevni red zakon o proračunskih dvanajstinah za mesece oktober, november in december. Dalje se je sklenilo, da se za četrtkovo sejo stavi na dnevni red interpelacija o okupaciji Reke, ker se do četrtka vrne iz Ženeve minister g. dr. Ninčić. Ker se dvanajstine končajo, bo skupščina vzela v pretres zakon o spremembah in dovolitvah zakona o taksah in pristojbinah, ki bo do prihodnje seje gotov v odboru. Nato bo skupščina odgodena do 20. oktobra.

Beograd, 24. septembra. (Z) Danes dopoldne poseti ministra notranjih del gosp. Vujičića: gg. Anton Korošec, predsednik jugoslovenskega kluba in dr. Hrasnica, podpredsednik jugoslovenske muslimanske organizacije vsled razpusta pevskega društva »Vlašić« v Travniku, ker da je to kulturna ustanova. Minister g. Vujičić je obljubil da stvar preišče.

Beograd, 24. septembra. (Z) Namesto g. Ive Evetovića, umrlega poslanca bunjevske stranke pride kot član narodne skupščine g. Anton Bošnjak, posestnik iz Sombora.

Beograd, 24. septembra. (Z) »Novi List« poroča, da je Karol Heusler, bivši poslanec Radićeve stranke, posetil danes dopoldne radikalni klub in se razgovarjal z nekaterimi radikalskimi prvaki.

IZ RADIKALNEGA KLUBA.

Beograd, 24. septembra. (B) Danes popoldne je imel radikalni klub sejo, na kateri se je razpravljalo o celokupni zunanji in notranji situaciji v državi. Govorilo se je tudi o napadu preko javnosti na g. dr. Laza Markovića od strani Mihajla Rankovića. Nato je bilo govora o odnošajih napram džemijetu, **ki bo še dalje podpiral vlado.** Končno je g. Pašić seznanil člane kluba z našo zunanjo situacijo in jih obvestil o registraciji rapallske pogodbe.

IZ ZAKONODAJNEGA ODBORA.

Beograd, 24. septembra. (Z) Danes popoldne je imel zakonodajni odbor sejo, na kateri se je pretresal projekt zakona o prometnem osobju. Po ekspozeju ministra za promet g. dr. Velizarja Jankovića in po izjavah od strani vseh klubov, se je sprejel ta zakonski načrt z večino glasov v načelu. Seja bo trajala od 4. do 6. ure popoldne.

ZOPET KOMUNIKE HRSS!

Zagreb, 24. septembra. (Z) V nedeljo 23. t. m. je bila V. seja hrvatskega narodnega zastopstva. Navzoči so bili skoro vsi narodni poslanci in predsedoval je podpredsednik narodnega zastopstva Juro Valečić. Enoglasno so bila odobrena poročila predsedstva o zunanjem delu predsednika hrvatske republikanske seljačke stranke Radića in o dosedanjem delovanju predsedstva v deželi. Na podlagi izčrpne razprave o politični situaciji s posebnim ozirom na mednarodne prilike in z druge strani na povečanje brezzakonitosti in nasilja v vseh hrvatskih krajih so bili sprejeti sklepi o nadaljnim potrebnem delovanju za samoodločbo hrvatskega naroda. Povodom najnovejšega koraka beograjske vlade, da izposluje v zunanjem svetu novo posojilo 300 milijonov frankov, kar znači približno sedem milijard kron, opozarja hrvatsko narodno zastopstvo tudi ob tej priliki na svoj že enkrat proglašeni sklep, da vse financijelne obveze, ki jih je napravila ali ki jih bo napravila beograjska vlada v imenu Srbije ali kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, a brez pristanka in proti volji hrvatskega narodnega zastopstva, smatra hrvatski narod zase kot neobvezne.

Sestanek v Benetkah.

Povratek dr. Ninčića.

Beograd, 24. septembra. (B) Naša vlada je poslala pismen odgovor italijanski vladi, v katerem pristaja na sestanek v Benetkah. Misli se, da se bo g. Pašić sestal z g. Mussolinijem v Benetkah koncem t. m., ko se bodo definitivno ustanovili prijateljski odnošaji med našo kraljevino in Italijo.

Ženeva, 23. septembra. (D) Predsednik četrte komisije Društva narodov, zunanji minister kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, dr. Momčilo *Ninčić* je na poziv svoje vlade nenadoma odpotoval v Beograd. V merodajnih krogih zatrjujejo, da je njegov odhod v zvezi z neposredno rešitvijo reškega vprašanja.

(To poročilo smo dobili prepozno za nedeljsko številko. Ured.)

Beograd, 24. septembra. (Z) S službene strani se izjavlja, da so vsa napovedovanja našega in inozemskega tiska o vsebini pisma gg. Pašića in Mussolinija popolnoma samovoljna.

Giardino v Rimu.

Reka, 24. septembra. (Z) Guverner general Giardino je odpotoval sinoči v Rim. Poročal bo Mussoliniju o **položaju na Reki.**

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 24. septembra. (Z) Včeraj je seja ministrskega sveta trajala do 1. ure popoldne. Na njej se je najprej razpravljalo o tekočih resortnih poslih. Nato pa o parlamentarni situaciji in o poslih, ki jih ima skupščina rešiti te dni. Govorilo se je tudi o koncentraciji opozicijonalnih skupin v en blok. **Vlada pa temu ne pripisuje velike važnosti.** Namestnik ministra zunanjih del, g. dr. Perić je poročal o dogodkih v Bolgarski. Situacija v Bolgarski je zelo resna. V Beograd sta dospela dva predstavnika vlade Cankova, Vasiljev in Visankov, da spoznata razpoloženje za obnovo dobrih sosedskih odnošajev. Trdi se, da sta pooblaščena za pogajanje o izvršitvi niškega sporazuma. Vlada ne daje nikakih obvestil glede svojega držanja napram tema delegatoma, izgleda pa, da se tej misiji ne pripisuje velika važnost, ker se dvomi o poštenosti namer Cankova. Cankov želi, da pridobi našo vlado, dokler ne uduši nemirov, nato pa bi nadaljeval svojo staro politiko.

Iz Španske.

Madrid, 24. septembra. (Agence Havas) **Kralj je odpotoval v S. Sebastian.**

Kmečka revolucija v Bolgarski.

Todor Aleksandrov — notranji minister.

Širjenje vstaje. — Napredovanje zemljoradnikov. — Panika v Sofiji. — Izpremenba v kabinetu.

Sofija, 24. septembra. (Z) Preteklo noč so se tukaj čuli prvi topovski streli izza leve strani Vitoš Planine. Potemtakem izgleda, da se razvija borba že okoli Radomira. Iz Sofije so poslali takoj dva pešpolka in en konjeniški polk. V Sofiji je zavladal strah. Blokaši se že pripravljajo za beg, toda ne vedo, kam bi odšli.

Caribrod, 24. septembra. (Z) Glasom vesti potnikov, ki so dopotovali z jutranjim orijent - ekspresom iz Bolgarske, se doznava, da je izbruhnila vstaja v celi Bolgarski. Zemljoradniki so zavzeli več mest v južni in severni Bolgarski. V njihovih rokah se nahajajo: Vidin, Belogradčuk, Gramada, Palanka, Krištof, Orehovica, Zamokov, Ruščuk, Varna, Burgas, Nova in Stara Zagora, Cirpan, Kazanlik, Šipek, Jambol, Slivno, Kosten, Gornja Orehovica, Trnovo, Šumen, Eški Zumaja, Braslav, Razgrad in Gabrovo. V vseh teh krajih so že postavljene nove občinske uprave in srezki načelniki, narod iz cele okolice se pridružuje zemljoradnikom in se skupno z njimi pomika proti Sofiji. V Gabrovu, Šumenu in Jambolju so zemljoradniki zaplenili veliko množino orožja in municije. Velik del regularne vojske je prestopil k zemljoradnikom in samo manjši del, ki ga tvorijo makedonstvujušči, je ostal zvest današnji vladi in se umika nazaj proti Sofiji. Vsem vojakom, ki so ostali zvesti vladi, je ta obljubila znatno denarno nagrado in ogromne komplekse zemlje, toda kljub temu vojaki zapuščajo svoje voditelje in prehajajo na stran vstašev.

Revolucija se širi.

Caribrod, 24. septembra. (Z) Iz južne Bolgarske se revolucija širi z nepopisno brzino po celi deželi. Ogromna množica ljudstva navaljuje z zemljoradniškimi zastavami na mesta in vodi ogorčeno borbo z vladinimi četami.

Teror v Sofiji.

Sofija 24. septembra. (Z) V Sofiji vlada prava panika radi vesti, da se pomikajo ogromne mase zemljoradnikov proti Sofiji. Vlada je v rokah makedonstvujuščih, ki izvajajo velik teror nad meščani, da jih prisiljujejo k vstopu v svoje čete.

Splošna stavka.

Caribrod, 24. septembra. (Z) Nocoj so pričeli stavkati vsi železničarji, promet je skrčen, a istočasno so pričeli stavkati vsi poštni nameščenci, tako da je prekinjena tudi telefonska služba.

Sofija, 24. septembra. (Z) Nocoj ob 12. uri je objavljen v celi Bolgarski generalni štrajk. Vsaka telegrafska, telefonska in železniška zveza je prekinjena. Tovarniški delavci so zapustili delo in so prestopili k zemljoradniškim četam.

Niš, 24. septembra. (Z) Orijent-ekspres iz Bolgarske, ki bi bil moral priti nocoj ob 1. uri, je vsled generalnega štrajka dospel šele danes opoldne. Zakasnil se je za celih 11 ur.

Sofija, 24. septembra. (Z) Na več krajih je razstreljena železniška proga, tako da je vsako kretanje vojske skoro nemogoče, oziroma silno težko.

Vladna kriza.

Beograd, 24. septembra. (Z) Iz poročil, ki so dospela semkaj iz Sofije, se more posneti, da je vlada Cankova v veliki krizi. Aspiracij makedonstvujuščih ne more zadovoljiti, a z druge strani ni dovolj močna, da uduši gibanje zemljoradnikov in komunistov. Komunistična voditelja Kolarov in Dimitrov sta pobegnila 22. t. m. iz Sofije ter sta v okolici zanetila vstajo in proglasila sovjetsko republiko. Glasom nepotrjenih vesti so boljševiki zavzeli Plovdiv. Našemu poslaniku v Sofiji je bolgarska vlada to sicer demantirala, vendar pa je to gotova stvar. Iz vlade je moral izstopiti minister pravde Smilov radi svojih zvez z liberalci, ki so odbili vsak kompromis z vlado. Na njegovo mesto je stopil v vlado predsednik makedonskega komiteja, **Todor Aleksandrov,** ki pa je prevzel portfelj ministrstva notranjih del. Širijo se glasovi, da je zapretil kralj Boris z abdikacijo, po drugi informaciji pa se je že odpovedal, a je na zahtevo vlade ostal še dalje. Zemljoradniki in komunisti so proglasili gospodarsko blokado Sofije. Vojska se nahaja v popolnem razsulu. Vstaši so pretrgali telegrafske in telefonske zveze in tako izolirali Sofijo od stika z notranjostjo. Vendar pa hoče vlada pred inozemstvom prikriti svojo slabost.

Sofija, 24. septembra. (Bolgarska brzojavna agencija.) Ker je stranka demokratskih elementov, namreč ljudska stranka, napredna stranka, demokrati, radikalni demokrati in socijalisti odklonila pri prihodnjih volitvah v parlament sodelovanje z nacijonalnimi liberalci, t. j. z bivšimi pristaši Radoslavova, se je zastopnik te stranke justični minister Smilov smatral za primoranega, da odstopi.

Bolgarski poslanik v Beogradu.

Beograd, 24. septembra. (Z) Bolgarski poslanik na našem dvoru je ponovno zaprosil našega ministra zunanjih zadev za avdijenco pri kralju, radi izročitve akreditivnih pisem. Vendar bo moral še počakati, dokler se ne razčisti položaj v Bolgarski.

Socijalistični kongres v Beogradu.

Beograd, 24. septembra. (Z) Včeraj se je vršil v socijalističnem domu kongres socijalistične stranke. Prisostvovalo je nad sto delegatov iz cele države, največ pa iz Vojvodine in Slovenije. Pri debati se je posebna pozornost posvečala strankinemu edinstvu. *Večina je proti vsakemu stiku s komunisti.* Po debati se je sprejel centralistični štatut, ki bo veljal za celo državo. Vidi se, da se je stranka v zadnjem času na znotraj konsolidirala. Kongres je potekel v najlepšem redu.

Iz Češkoslovaške.

Praga, 24. septembra. Vlada je ratificirala sledeče konvencije sprejete na mednarodni konferenci dela v Ženevi: konvencijo glede starosti otrok v poljedelsko delo, konvencijo o gospodarskih udruženjih, konvencijo o koalicijah zemljoradnikov ter konvencijo o uporabi svinca pri barvanju.

Velika manifestacija.

Amsterdam, 24. sept. Včeraj je priredila socijalno - demokratska stranka in zveza strokovnih organizacij manifestacijo delavskega ljudstva, ki je bila naperjena proti militarizmu in se je zavzemala za osemurni delavnik, za pravico soodločevanja delavcev v obratih in za socijalizacijo obratov. Listi označujejo to manifestacijo kot največjo v deželi, katere se je udeležilo okrog 60 do 70 tisoč ljudi.

Velika rudniška nesreča.

Dombrova, 24. septembra. (K) Rešilna akcija v rudniku Dombrova še traja. Rešilna moštva so vdrla v notranjost rudnika do 50 metrov k glavnemu žarišču ognja. Da bi prodrli še naprej, ni bilo mogoče zaradi enormne vročine. Slišijo se še vedno podzemeljske detonacije. Usoda 14 delavcev je še neznana. Najbrž so našli v rovih smrt. Danes se vrši pogreb 20 najdenih žrtev. Škoda, ki jo je povzročila ta katastrofa, se še ne da preceniti. Treba bo dolgomesečnega dela, da se bodo rudniki zopet mogli izkoriščati.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 24. septembra. Za 25. t. m. za enkrat še deževno vreme. Zboljšanje v teku jutrišnjega dne precej verjetno.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

V Unionu: »Koncert Poljakov« ob 8. uri zvečer.

Kino Matica: »Doživljaji glasovite plesalke« — Lya Mara.

Kino Ideal: »Most vzdihljajev« — III. del.

Kino Tivoli: »Moč demona«.

V Celju:

Mestno gledališče: »Charlijeva tetka«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: lekarna Prochazka na Jurčičevem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Jošt v Spodnji Šiški, Celovška cesta.

Proslava spomina narodnih mučenikov Adamiča in Lundra.

V nedeljo 23. septembra je pokazal naš zavedni narod, da se zaveda svobode in da visoko spoštuje svoje mučenike, ki so padli v borbi proti tiranskemu gospodarju oholemu Nemcu, ki je čutil, da se vedno bolj probuja narodova samozavest in je zato pritiskal z vsemi silami, da zatre misel prostosti in svobode in zasužnji mali slovenski narod.

Petnajstletnico smrti naših mučenikov so proslavili slovenski listi z daljšimi članki, narodna prosvetna in obrambna društva pa so priredila ob njunem grobu veličastno žalno manifestacijo. Zgrnile so se množice ob njihovem grobu. Prikorakal je ponosni Sokol s praporom, Orjuna s svojimi novimi prapori, dalje zastopniki skoro vseh društev in naprednih strank. V Zvezi slovenskih pevskih zborov včlanjeni moški zbori so zapeli pod vodstvom pevovodje g. *Prelovca* krasno Pavčičevo *»Narodno nagrobnico.* Ko so se razlegli zadnji akordi krasne žalostinke po širnem pokopališču, je stopil na govorniški oder g. *E. Gangl* in je govoril silni množici manifestantov krasen spominski govor našima mučenikoma:

Bratje in sestre! Ptujski dogodki ob priliki zborovanja Cirila Metodove družbe leta 1908 so razvneli našo kri in silno dvignili naš ponos in narodno zavednost. Ta savget je rodila končno živo spoznanje, da smo vsi sinovi in hčere iste matere domovine, da smo bratje in sestre med seboj. Čutili smo, da boli rana, ki jo zaseka narodni sovražnik posamezniku, nas vse in da moramo maščevati žalitev narodove časti in njegovega svetega imena. Jek bolesti, ponižanja, ponosa in zavesti je preletel vso našo zemljo, vzravnale so se hrbtenice in trdno smo stisnili pesti. V imenu naše bele Ljubljane je takrat govoril nepozabni brat Sokol pokojni *dr. Ivan Oražem.* Po vsej domovini so odmevale njegove spominske besede: *»Bodimo najprej zvesti samim sebi, če nočemo, da nas sovražnik pogazi in zaduši na zemlji, ki je bila, ki je in ki ostane naša!*

Sirovostim in in besnem sovraštvu, ki ga je razlilo janičarstvo nad našimi brati in sestrami v Ptuju, *sta se pridružila v Ljubljani puška in bodalo nemškega avstrijskega vojaka,* da bi poželi kali novo usmerjenega življenja, ki so pognale iz užaljene narodove duše.

Odigrala se je tragedija malega naroda, ki je iskal svoje pravice in si hotel ustvariti pogoje svobodnega samolastnega političnega, gospodarskega, kulturnega in socijalnega življenja in udejstvovanja. Naša mačeha v Ljubljani je pokazala tedaj v malem, kaj hoče in namerava v velikem: Odpade naj naša veja z debla ponosne slovanske lipe in urmje in usahne na zemlji, ki pije iz nje življenske sokove.

Počili so usodni streli in dvoje mladih, nadebudnih življenj je omahnilo in utonilo v lastni krvi. Usmiljene roke so sprejele ranjence, drugim so se odprle ječe, nad ostalimi so se razklenili kremplji tuje ptice ujede, a v srca naša se je zapičilo kruto želo globokega in vročega sovraštva, ki ugasne takrat, ko preneha utripati poslednje jugoslovensko srce.

Padli ste žrtvi *Adamič in Lunder.* V svečanem žalnem sprevodu so jih prenesli sem in ih položili v domačo grudo. Črni prapori so zaplapolali po slovenskih mestih, trgih in vaseh in vsa naša zemlja se je potopila v žalost, ki je bila veličastna, splošna in — *iskrena.* Kmalu nato so zagrebli poleg njiju brata *Arnošta Windischerja,* kateremu je uničila ječa rahlo zdravje in izpila moči njegovega idealnega življenja.

Minilo je 15 let. In množice svojcev prijateljev in znancev so pohajale k tej gomili gledat spomenik našega suženjstva, gledat plačilo ljubezni do naroda in rodne zemlje. Pozabili smo, kar nas je dotlej ločilo in razdvajalo, združila nas je smrt Adamiča in Lundra in zavedli smo se skupne dolžnosti spojiti vse svoje materijalne in moralne moči v obrambo svojih narodnih in človeških pravic, ki jih hočemo uživati svobodni na svoji zemlji.

Skoro se je izgubila v viharju političnih borb, ki so besnele po naših krajih dragocena pridobitev septemberskih žrtev. Narodni mučeniki pa ne umirajo zaman! Seme je njihova kri, seme iz katerega poganja novo, lepše svobodno življenje. Ni obležal ta grob v nižini ljubljanskega polja, vzbočilo se je to polje nad višave naših gora in s teh višav je žarel ta grob mučeništva viden vsem, svet vsakemu srcu vsaki duši opomin in ukaz: *Bratje in sestre, maščujte nas!* Ni naša zemlja samo za grobove lastnih sinov, določena je svobodnemu življenju vseh, ki so njeni in ki jo ljubijo.

Leto za letom je odmeval ta glas od gomile Adamiča in Lundra, do onega dneva, ko so planili na bojne poljane junaki z meči v rokah, da osvetijo tudi to nedolžno prelito kri. Ni priborila svojih pravic narodu mirna prepričevalna beseda, treba je bilo, da se je izpolnil ta ukaz mučenikov, orožja, treba je bilo bratske pomoči iz slovanskega severa in juga.

Čula sta ta slovenski glas tudi *Petar Mrkonjić* in njegov junaški sin *Aleksander,* čuli so ga sinovi srbske zemlje plemiči po mišljenju in junaki po dejanjih, čuli so ga otroci slovenskih mater, ki so jih objemali kot klešče kroji avstrijske vojske in jim stiskali srca. Čuli so jih strelski jarki, okrvavljene naše vode, od topovskih strelov razorane višine. Razlegal se je ta mučeniški glas po ječah pregnanstva, pod vislicami, po razrušenih domovih in onečaščenih in razdejanih ognjiščih svetih domačij. Čuli so jih vsi, ki jim: »Menj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svitlim solncem sužnji dnovi!« In sesul se je stari svet krivic, prevar in nasilja v lastnih ruševinah. Iz jezera krvi, iz nepregledne vrste grobov in potokov solza je zrastla tudi ta gomila v plamenih mučeniški slave, visoko dvignjena nad slemene naših gora in v silnem sijaju po veliki novi domovini so zaorili klici: *»Maščevana je naša smrt, sladak je počitek umirjenemu srcu!«*

Smrt Adamiča in Lundra je bila vir žive borbenosti, ki je osvajala naše duše in jih prepričevala, da bo cela naša zemlja gomila žrtev, ako nam ne pribore lastna volja in bratska pomoč rešitve in svobode.

V Adamičev in Lundrov grob so uprte oči vseh onih naših bratov in sestra, ki preživljajo pod tujo pestjo svoje tožne dni. V tolažbo jim bodi izrečena zgodovinska resnica, *da se maščuje vsaka krivica nad njim, ki gradi na krivici svojo moč in oblast!* V urah obupa in toge naj jim drhti na sluh struna radostne in neomajne vere, da ni nihče jačji od pravice, čeprav ne pozna pravičnosti.

Ljubezen nas je zbrala in združila ob tem grobu — ljubezen do mrtvih — ljubezen do življenja. In vedno naj nas druži ljubezen bratovska, kadar nam je v mislih domovina. Bodimo ji zvesti in udani in njena korist, čast in moč nam bodi več nego iskanje samega sebe v velikih nalogah in neogibni odgovornosti sožitja in sotrudništva z vsemi, ki so z menoj iste krvi in istega jezika. Naj bo, kar je bilo pred 15 leti in vekomaj naj ostane živo spoznanje, da smo sinovi in hčere iste matere domovine, da smo bratje in sestre med seboj.

Slava imenu in spominu njih, ki so umrli, da mi živimo!

Po tem krasnem govoru so zadoneli mučenikoma trikratni »slava!« klici. Pevci pa so zapeli Vilharjevo *»Nagrobnica junakom!«*

Nato so pristopili k grobovoma razni zastopniki in zastopnice korporacij in so jih pokrili s krasnimi venci.

V celoti je bila ta narodna manifestacija res nekaj veličastnega z ozirom na udeležbo in potek in je osvežila drag spomin na naša narodna mučenika v vseh zavednih slovenskih srcih in poučena je tudi naša mladina, kaj pomenita za nas ta dva grobova, ki sta narodu sveta in ki ostaneta važen spomenik naše žalostne preteklosti, obenem pa tudi spomenik naše velike in srečne bodočnosti v veliki in ujedinjeni jugoslovanski kraljevini.

Italijanska ekspanzija na Sredozemskem morju.

Pod tem naslovom je priobčil »Kurljer Lvovski« uvodni članek, iz katerega posnemamo sledeče: Italijani so odvrnili pozornost od prvega vzroka spora z Grško in pridali problemu nove elemente: vprašanje nadvlade na Sredozemskem morju. Italijani smatrajo Jadran in Sredozemsko morje kot svoje morje. Od časa, ko je prišlo do vlade Mussolinija, je to glavna točka njegovega programa. Na ta način so prišli v konflikt z angleškimi interesi na Sredozemskem morju in na bližnjem vzhodu. V sedanjem sporu nastopajo Italijani proti Angleški. Rim posveča svojo pozornost afriški obali, otoki in obale vzhodnega Sredozemskega morja mu morajo služiti za temelje, na katerih bo zgradil svojo vlado. Splošni entuzijazem italijanskega nacijonalizma, ki sanja o obnovitvi moči starega Rima, vladarja na Jadranu, Jonskem, Egejskem in Sredozemskem morju je privedel Mussolinija predaleč. Ob strani stoji Francija, ki je zainteresirana na vzdrževanju ravnotežja. Poljska bo stala z vsemi svojimi močmi na francoski strani, čeravno je italijansko prijateljstvo za Poljsko politična potreba. Poljska mora sodelovati, da se vzdrži v Evropi mir in pogasi žrjavica bodoče vojne.

Iz boljševiške Rusije.

POSLABŠANJE SOVJETSKE VALUTE.

Sovjetski rubelj zopet naglo pada: dolar je veljal 1. avgusta 243 milijonov rubljev, 31. avgusta 416 milijonov, 10. sept. 653 milijonov, funt šterling 2700 milijonov rubljev. Radi tega tudi rastejo cene. Čevlji, ki so veljali julija 9—13 milijonov rubljev, stanejo sedaj 28 milijonov, steklo se je podražilo od 42 milijonov na 125 milijonov rubljev (za zaboj.) Cene poljedelskih pridelkov ne rastejo tako hitro, kakor druge cene, radi česar trpi največ ruski kmet, ki mora dati 60 pudov žita za en par čevljev.

Danes ob 8. zv. v ‚Unionu' koncert Poljakov.

Usoda Reke.

Pod tem naslovom prinaša »N. Zürcher Ztg.« članek, v katerem se peča z reškim vprašanjem.

Člankar pravi, da bi bilo nepremišljeno, ako bi pripisali najnovejši gesti Mussolinija, s katero je bila izročena uprava Reke italijanskemu generalu in bivšemu vojnemu ministru Giardinu večji pomen. Registracija rapalliske pogodbe in njenih dodatkov v Ženevi je najboljši dokaz za to, da nima Mussolini namena izzvati razburljivih momentov zadnjih tednov. Sicer pa bi lahko smatrali ta ukrep vlade za nekoliko nepremišljen.

Nadomestitev dosedanjega nominelnega vladarja na Reki De Polija z Giardinom pomenja čin odkritosrčnosti. De Poli je bil stvarstvo Giunte in tržaškega fašizma in ni mogel nikdar pridobiti trdnih tal, ker je prevladovala avtonomistična stranka izgnanega predsednika Zanelle. Položaj se tudi danes ni bistveno spremenil. Rekli bi skoraj, da pomenja misija Giardina »ukrep iz zadrege«. Italijanska vlada je skušala v zadnjem času s pritiskom pospešiti rešitev reškega vprašanja. Prišlo je drugače, in da bi se ta neuspeh maskiral, se je moralo ukreniti nekaj energičnega že radi lastnega ljudstva. Obenem pa so obdali ta korak s številnimi rezervami tako, da ne obstoja nevarnost za nadaljne komplikacije.

In res je zgubilo reško vprašanje za Italijo njegov bistveni interes. Mussolini pa se bo čuval doživeti neprijetna izkustva zadnjih tednov. Londonska pogodba iz leta 1915, ki je izročila Reko Hrvatski, je dejansko zapečatila usodo Trsta. Kajti, ako bi bilo to pristanišče v nasprotju z Reko odrezano od svojega zaledja, tedaj bi bila konkurenca Reke brezdvomna. Naslednici Trsta bi postali Benetke in Reka. Da bi se to preprečilo, je bila inscenirana kolosalna nacijonalistična propaganda, ki je napravila Reko za paladij Italije na Adriji in zahtevala aneksijo mesta v dobri veri, da je ta istovetna z odcepljenjem mesta od naravnih virov njenega bogastva. Medtem pa, ko se je italijanska zunanja politika zasidrala na Reki, je izgubila izpred oči druge važne probleme in je zamudila svoj delež pri razdelitvi turških inozemskih dežel in nemških kolonij, ne da bi s tem dosegla svojega cilja. Mussolini ima prav, ako pravi, da je stala Reka Italijo več, kot je vredna. Rapallska pogodba je zapečatila tragično usodo Reke. Pismo Sforze, s katerim sta bila Baroš in Delta priznana Jugoslaviji in ločena od prostega mesta Reke, pomenja smrtno obsodbo pristanišča. Jugosloveni so takoj prevzeli vlogo izvršilca te sodbe s tem, da so z zasedbo predmestja Sušaka in s svojimi železniškimi progami končnoveljavno upropastili gospodarsko življenje mesta Reke.

S tem trenutkom so se postojanke spremenile. Jugosloveni so imeli velik interes na striktno izvedenih Sforzinih koncesijah, Italija pa je bila z zgoraj omenjeno kampanjo za Reko moralično obvezana napraviti vse mogoče, da se revščina mesta ublaži, in to so lahko napravili temboli odkritosrčno, ker se ni bilo treba bati konkurenčne nevarnosti za Trst, kajti pristanišče Reka je postalo samo lokalna luka. Edina nevarnost za Italijo je obstojala v Zanellini stranki, ki je z gospodarskimi razlogi zagovarjala priklopitev mesta jugoslovenski kraljevini. Italija je radi tega zastopala tezo, naj se dajo Jugoslaviji odstopljeni deli pristaniškega kompleksa novi prosti državi v zakup. Obenem je Italija skušala s kombinirano akcijo tržaških fašistov in reških karabinjerjev preprečiti povratek Zanelle. Ta vloga čuvarja Reke pa se je izkazala za zelo nehvaležno, ker je prvič stala Italijo velike vsote in je spor z Jugoslavijo zelo oškodoval ekspanzijo italijanske trgovine v jugoslovenski državi. Na drugi strani je imela beograjska vlada vezani roki po hrvatskih nacijonalistih.

Tako je prišlo do reške situacije, da je ostalo reško vprašanje večno nerešeno, kljub temu da imate obe stranki dobro voljo za sporazum in da se njihovi interesi nikakor toliko ne razlikujejo, kot izgleda na prvi pogled. Iz tega pa sledi, da nima niti Rim, niti Beograd najmanše volje, da bi se ta zadeva vlekla v neskončnost.

Pašić je vsega kriv!

»Slovenec« je sprejel »od dobro informirane strani« in objavil na prvi strani lista pojasnilo o naših pogajanjih z Italijani. Po pojasnilu te »dobro informirane strani« je vsega kriv edino le Pašić.

Pašić je zavlačeval neprestano pogajanja z Italijani in tako zamudil najboljše prilike. To je bila »temelina napaka Pašićeve delegacije«, vsled katere »trpi Jugoslavija še danes, ker ne more priti z Italijo do pravičnega sporazuma in do končnega miru«.

Toda ona »dobro informirana stran« očita Pašiću še druge, mnogo hujše stvari, kakor se menda niso še v nobeni državi očitale nobenemu vodilnemu državniku in ki bi se že z ozirom na ugled in na položaj države nikakor ne smele zanesti v široko javnost.

»Pašić je meseca avgusta zbežal pred reškim vprašanjem v inozemstvo« — trdi dobro informirana stran. — Če bi bilo to res, bi bil Pašić ne samo brezvesten in nesposoben državnik, on bi bil naravnost neke vrste veleizdajnik. To ni majhna stvar, če vojskovodja pobegne pred odločilno bitko strahopetno v inostranstvo!

Dalje očita »dobro informirana stran« Pašiću popolno nevednost in nesposobnost. »V Beogradu se vršijo sestanki, ministrski in kronski sveti, a Pašić ne ve kljub vsemu temu ne kod ne kam.« Pašić je torej tako izgubil glavo, da mu nikdo ne more več svetovati in sam je tako nesposoben, da ne more ničesar misliti. K sreči sta v zadnjem trenotku Francoska in Angleška v toliko posegli vmes, da ni prišlo do vojne med nami in Italijo. »Pašić zopet lahko eno noč mirno spi in premišljuje o svoji nesposobnosti« — pravi »dobro informirana stran«, ki misli da človek lahko obenem »mirno spi« in »premišljuje o svoji nesposobnosti«.

Pašić je silno neroden državnik — pravi »dobro informirana stran« in kot dokaz te nerodnosti navaja, da nima nobene sistematičnosti in pametne režije. Najprej »Pašić zbeži pred reškim vprašanjem, potem stoji nezadostno obveščen pred Poincarejem in se mora ž njim razgovarjati, naenkrat zopet pozabi, da je Antonijević po dr. Rybařu prevzel pogajanja in se dajo navodila dr. Ninčiću v Ženevi za nadaljne pogovore, nazadnje nihče ni popolnoma informiran o vseh fazah pogajanj«.

Svoje informacije zaključuje »dobro informirana stran« z očitanjem, da je usoda narodov za Pašića samo igrača.

Grji, lažnjivejši in bolj protidržaven članek smo težko kdaj čitali v slovenskem časopisju. Med Srbi so se od nekdaj vodili hudi strankarski boji in v teh bojih je bila časnikarska polemika strastna, brezobzirna, grda, osebna. Toda tako daleč se ni nikdar spustil noben srbski časnikar, že z ozirom na zunanjepolitični položaj države. To je mogoče le pri Slovencih.

»Slovenec« je gotovo toliko pošten, da si te »dobro informirane strani« ni sam izmislil. On je tudi toliko patrijotičen, da te »dobro informirane strani« ni našel v italijanskih vrstah, čeprav bi na to najlažje mislili. Torej ta »dobro informirana stran« v resnici obstoji.

Ta »dobro informirana stran« bi morala vedeti, da so bili ravno Slovenci, ki so zavlačevali pogajanja z Italijani in preprečili, da se ni sprejela Wilsonova črta. Ona bi morala vedeti, da je ravno Pašić bil oni, ki je zahteval, naj se sprejme Wilsonov predlog. Ona bi morala vedeti, kako strahovito je »Slovenec« radi tega napadal Pašića, češ da hoče žrtvovati Slovence in Hrvate za Skadar.

»Dobro informirana stran« očita Pašiću, da je »zbežal pred reškim vprašanjem v inostranstvo, če tudi je »dobro informirana stran« morala vedeti, kam je šel in zakaj je šel. Ali je to beg, če gre ministrski predsednik ob času političnih počitnic na kratek odmor, katerega je vsaj toliko zaslužil, kakor vsak drugi uradnik? Ali je beg, če vnaprej javi celemu svetu, kam gre in kje se nahaja? Če si je izbral Francosko, je pač storil radi tega, da je v vsakem slučaju najbližje one točke, kjer lahko najuspešneje pomaga. Izid je pokazal, da je bil v pravem trenotku na pravem mestu in rešil stvar, kolikor je mogel. Kar je pokvarjeno, to so pokvarili drugi, kar se je rešilo, je rešil Pašić.

Če bi »dobro informirana stran« šla mimo Pašićeve pisarne v pozni večerni uri, bi videla, da Pašić kljub svojim osemdesetim letom dela v pisarni še ob času, ko drugi gospodje že navadno sede pri večerji in pri čaši piva, a zjutraj je zopet v uradu na svojem mestu. »Dobro informirana stran« gotovo ni opravičena, da očita zaspanost, nesposobnost, neinformiranost itd. gospodu, ki je doslej še vedno pokazal, da je v najtežavnejših položajih na svojem mestu, o »dobro informirani strani« pa ne vemo, česa je sposobna. S svojim člankom je »dobro informirana stran« pokazala, da je nevedna, zlobna in lažnjiva.

ABESINIJA IN DRUŠTVO NARODOV.

Ženeva, 24. sept. (Br.) Šesta komisija Društva narodov (politična vprašanja) je razpravljala, ali naj se pripusti Abesinsko cesarstvo (Etijopija) v Društvo narodov. Medtem ko so nekateri delegati, predvsem italijanski, temu ugovarjali, se je francoski delegat g. Jouvenel izrazil, da stopinja civilizacije med člani Društva narodov ne sme ustvarjati med njimi neenakosti.

Feministična alijansa v kraljevini SHS.

V nedeljo, dne 23. sept. se je izvršila v kazinski dvorani v Ljubljani svečana ustanovna skupščina jugoslovenskih feministk, ki so ustanovile »Feministično alijanso kraljevine SHS. Skupščini je predsedovala kot častna predsednica gospa Franja dr. Tavčarjeva, ki je pokazala neumorno ljubezen, s kakršno se mora gojiti slovenski feminizem, da doseže svoje visoke idealne smotre. Naša žena ni več samo marljiva narodna čebelica narodnih in veseličnih davkov, marveč tudi navdušena branilka naših narodnih pravic.

Skupščino je otvorila predsednica »Splošnega ženskega društva« ob 9. uri dop. ga. Franja dr. Tavčarjeva z nastopnim nagovorom: Častite zborovalke! Srčno bodite pozdravljene v imenu Spl. ženskega društva. Ve zastopnice iz cele naše prostrane domovine, delujete v društvih, ki imajo začrtan značilen feministični delokrog. Ko so letos naše delegatke sodelovale na svetovnem ženskem kongresu v Rimu, so bile tako enodušne, da nismo na kaj takega niti na sestankih mož navajene. Tedaj se je porodila misel samostalnega jugoslovenskega feminističnega pokreta. Predstoječa konferenca »Ženske male antante« v Bukarešti, meseca oktobra, je to namero pospešila. Želela bi, da se vse vaše misli strnejo v prid jugoslovenske žene. Pri tem pa sem mnenja, da ni treba razpravljati prenapetih misli, marveč da je treba moderne ženske želje, prikrojiti na potrebe naše jugoslovenske žene. Čula sem tudi, da se ta zbor vrši preko narodnega ženskega saveza. Radi tega moram s tega mesta pojasniti, da je prišlo do tega, ker Savez ni utegnil prirediti svoje redne glavne skupščine začetkom septembra, na katero se pa radi nujnosti sestanka v Bukarešti ni moglo čakati. In tu je tudi moje mnenje, da bi bilo dobro, ako se feministična alijansa zloži v okviru Splošnega ženskega narodnega Saveza. Želim, da bodi predstoječe delo v čast in korist vseh SHS žena. Pri tem delu se spomnimo našega kralja Aleksandra I in kraljice Marije, ki sta vsikdar vrhovna pokrovitelja naših ženskih prizadevanj. Pozdravljam zastopnice jugoslovenskih ženskih organizacij, predvsem go. Leposavo Petković, go. Mileno Atanacković, go. Vero Petrović, go. Mileno Dedier, go. Nasto Mihajlović, delegatke: Ženskega pokreta iz Beograda, dalje go. Andjelković, delegatko »Društva za prosvečivanje žena v Sarajevu, go. Kristino Katner, ki zastopa »Udruženje jugoslovenskih žena v Zagrebu«, go. Danico Bedeković, zastopnico »Katoličkega ženskega Saveza iz Zagreba«, dalje zastopnice »Splošnega ženskega društva v Ljubljani« go. in gdč. Cirilo in Alojzijo Štebi, Minko Govekarjevo, Karlo Modicevo in Mijko Umbergerjevo. Pozdravljam goste go. Mileno Todorović za Narodni ženski savez, beograjskih delegatk go. Adelo Miličinović, za istega saveza hrvatski del go. Marijo Bajti, za slovenski del go. Jelisaveto Stamenković, ki zastopa organizacijo beograjskih učiteljic, gdč. Vito Zupančičevo za »Društvo slovenskih učiteljic v Ljubljani«, go. Miro Engelmanovo za »Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani«. Zlasti mi je prijetno pozdraviti v naši sredini go. Mary Gruičko, ki si je stekla izredne zasluge za našo vojno siročad. Dovolite, da predlagam za predsednico današnje skupščine odlično beograjsko feministko go. Leposavo Petković. Z izbranimi besedami se je zahvalila za pozdrave preds. Petkovićeva, ki je izjavila, da so beograjske delegatke na poti v Ljubljano odločile odkloniti vsa častna mesta in da z ozirom na to tudi na poziv, ki ji prihaja od najuglednejše strani ljubljanskega ženstva te časti ne sme prevzeti. Predsednica se je nato spomnila izgube ge. Danice Hristićeve, kateri zakliče v imenu ženskih organizacij »Lahka ji zemlja!« V imenu srbskih učiteljic je pozdravila skupščino gdč. Stamenkovićeva. Na njen predlog je bila imenovana ga. dr. Tavčarjeva za častno predsednico, za podpredsednico pa ga. Bedekovičeva iz Zagreba. Nato je prebrala predsednica obširen govor o zgodovini feminizma pri drugih narodih in o splošnih ciljih feministične alijanse. Nato je v temeljitih izvajanjih obrazložila ga. A. Štebi skupščini program fem. alijanse, pri čemer se je razvila posebno živahna poučna debata pri načelno važnih odstavkih tega programa. Gdč. Štebijeva je poudarjala, da ustanovitev F. A. ne pomenja omejitve delokroga Saveza narodnega ženstva, marveč le delitev dela. Gospa Andjelković je nato omenjala pri točki o špecijalnih ženskih šolah, da bi bile take šole nekoliko v nasprotju s splošnim ženskim pokretom, ki stremi za izenačenjem moža in žene. Sedanje razlike niso samo prirodne, marveč večinoma umetne in privzgojene. Poglobiti je treba, kakor je poudarjala gdč. Štebijeva, žensko kulturo in zanesti jačji vpliv ženskega duha v celokupno življenje.

Debata o teh točkah je bila mestoma jako živahna. Nato sta razpravljali zastopnica ljubij. krščč. ženskih organizacij ga. dr. Piskernikova in pa zastopnica hrv. kat. organizacij o lojalnem duhu sodelovanja na splošnih fem. ciljih in o različnih svetovnih nazranjih. Predlog glede izdaje oficijelnega ženskega dnevnika je bil za enkrat še odgoden.

Končno je bil sprejet program »Feministične alijanse v državi SHS«, ki stremi za splošno in enako volilno pravico za žene.

Na zadnjem mednarodnem ženskem kongresu v Rimu se je ustanovila »Ženska mala antanta«. Namen te zveze je izposlovati v biroju Internacijonalne ženske alianse, ki šteje 12 članic, tudi mesto za naše države. Na to mesto je določena po žrebu grška delegatka ga. Teodoropulo.

Prvi sestanek ženske male antante bo meseca oktobra v Bukarešti. O tem je poročala gdč. Atanacković. Sledilo je poročilo ge. Vere Albrechtove o kongresu mednarodne ženske lige za mir in svobodo v Podjebradu na Češkem.

Izvrševalni odbor se je sestavil sledeče: Milena Milojević, predsednica, Desanka Cvetković, podpredsednica, Vera Jovanović, tajnica, Milena Atanacković, mednarodna tajnica, Milica Dedier, blagajničarka, Vera Petković, Andjo Bunuševac in Mica Vlajić, namestnica, vse iz Beograda, Kristina Hafner, referentka za Hrvatsko, Alojzija Štebi za Slovenijo in Andjelković-Čubrilović za Bosno.

Nato je zaključila predsednica ustanovni občni zbor prve feministične organizacije.

Ga. Tavčarjeva je povabila nato udeleženke na čajanko, ki se je vršila v restavraciji »Zvezda«.

Dnevne novosti.

— **Za polkovne komandante so imenovani:** pri 2. pešpolku »kralja Milana« polkovnik Svetislav Milosavljević; pri 3. peš. polku podpolkovnik Radojka Brkić; pri 7. peš. polku »kralja Petra« generalštabni polkovnik Dragoljub Tasić; pri 8. peš. polku polkovnik Perivoj Ilić; pri 9. peš. polku generalštabni polkovnik Milorad Petrović; pri 10. peš. polku pešadijski podpolkovnik Jovan Ristić; pri 11. peš. polku »Karadjordje« peš. podpolkovnik Stepan Kneževič; pri 12. peš. polku »Cara Lazara« peš. polkovnik Karl Silvi; pri 16. peš. polku »Cara Nikole II.« peš. polkovnik Milorad Raketić; pri 18. pešpolku »Suvoborskem« peš. polkovnik Gligorij Jovanović; pri 19. pešpolku »Vojvoda Putnik« peš. podpolkovnik Dušan Radojčić; pri 20. pešpolku peš. podpolkovnik Aleksander Vučković; pri 21. pešpolku »Češkoslovaškem« peš. podpolkovnik Gjorgje Ćirić; pri 27. pešpolku peš. podpolkovnik Gjorgje Pavlović; pri 32. peš. polku podpolkovnik Konštantin Mudić; pri 36. peš. polku generalštabni polkovnik Milutin Nedić; pri 37. peš. polku peš. polkovnik Dragutin Stamenković; pri 46. pešpolku peš. polkovnik Dragotin Matinović; za komandanta pešadijske podoficirske šole »Kralja Aleksandra I.« peš. polkovnik Živojin Trifunac in IV. peš. podoficirske šole peš. polkovnik Milenko Miljković.

— **Iz vojaške službe.** Podporočnikom so imenovani med drugimi: Oskar J. Bestal, Franc F. Kozjak, Josip J. Čerin, Jan F. Plala, Franc F. Rebernik, Slavoljub F. Pickl, Marjan J. Žmavec, Milan M. Kopač, Anton N. Šuk, Branimir J. Gradnik, Branko D. Suštar, Ciril M. Peče, Josip N. Černe, Nikola N. Mikec, Ivan A. Lavrič, Milan J. Cvetič, Milivoj F. Dietz, Ivo N. Božič, Fr. M. Derkoč, Anton A Pintar, Viktor E. Kocbek, Branimir G. Kren, Ivo F. Vidmar, Rudolf Č. Lemelj, Jakob J. Žerer, Vinko A. Božič, Dragoljub B. Božič.

— **Sprejem v vojno akademijo.** Ministrstvo vojne in mornarice je izdalo ukaz vsem armijskim komandantom, da morajo po svojih podrejenih organih obveščati vse prebivalstvo v celi državi o sprejemu v vojno akademijo, kakor tudi o vseh ostalih konkurzih, da bodo mogli vsi mladeniči pravočasno zvedeti za razpisane sprejeme v vojaške zavode.

— **Spremembe v poštni službi.** Imenovani so: za poštarja V. razreda v Ljubljani Ivan Rus, za nekvalificirano poštarico v Boštanju Marija Regežič, za kontraktualno poštarico v Bakarcu Irena Franko, za poštarico V. razreda v Ljubljani Marija Porenta, za poštarico VI. razreda v Ljubljani Marija Ajzelt. — Upokojeni so: poštar V. razreda v Ljubljani Milan Detela, poštar V. razreda v Sarajevu Adolf Sadar, poštar III. razreda na Sušaku Milan First, poštarica V. razreda v Zagrebu Milka Volfova.

— **Pomoč pesniku Šantiću.** Ministrski svet je sklenil, da se pesnik Šantić zdravi v sarajevski bolnici na državne stroške in je poleg tega njegovi družini nakazal enkratno podporo v znesku 10.000 Din.

— **Svetosavske nagrade.** Na beograjski univerzi so na vseh fakultetah objavljeni naslovi razprav, ki se imajo rešiti in ki bodo nagradeni na svetosavski proslavi 1924. Rok za rešitev teh nalog traja do dne 1. decembra.

— **Zdravniška zbornica za Slovenijo.** Pri ožjih volitvah v zdravniško zbornico je bilo oddanih 242 glasov, od katerih je dobil kot odbornik mariborski zdravnik dr. Benjamin Ipavic 173, kot namestnik pa mariborski zdravnik dr. Viktor Kac 167 glasov. Nemška kandidata dr. K. Ipavic in dr. V. Kasch sta ostala v manjšini. Med oddanimi glasovnicami so bile 4 prazne, 8 pa je bilo neveljavnih.

— **Pogreb guverherja Narodne banke.** V nedeljo je bil na svečan način pokopan v Beogradu g. dr. Marko Stojanović, viceguverner Narodne banke. Pogreb je bil dostojanstven in je bil na njem zastopan tudi Nj. Vel. kralj po svojem adjutantu g. Nikoliću, dalje so bili zastopani diplomatski kor, uprava Narodne banke, velika množica ljudstva in dostojanstvenikov.

— **P. n. občinstvo opozarjamo, da se vrši danes zvečer točno ob 8. uri v dvorani hotela Union koncert Poljskega Akademskega moškega zbora iz Krakovega, ki je pod vodstvom slavnega poljskega skladatelja Swiersynskega. Akademiki imajo koncertno turnejo po Jugoslaviji, ter so do sedaj obiskali Varaždin in Zagreb. V Ljubljano pridejo danes zjutraj ob 10. uri in ostanejo tu do četrtka zjutraj, ko odidejo v Karlovec. Občinstvo prosimo, da v velikem številu poseti ta koncert ter s tem pokaže simpatijo mladim, delavnim Poljakom. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni in na večer koncerta pri večerni blagajni, kjer se dobi tudi podrobni spored.**

— **Izselitev tujerodcev.** Vlada je povabila vse železničarje-penzijoniste iz Vojvodine, ki so madžarske narodnosti, a ki niso mogli dokazati, potrebe svojega bivališča v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, da v najkrajšem roku zapuste našo državo, ker bi bili v nasprotnem slučaju s silo odstranjeni čez mejo.

— **Razširjenje električne centrale v Beogradu.** Tehnična uprava beograjske občine je sklenila, da se mora v doglednem času razširiti električna centrala beograjskega mesta, ker stara več ne zadostuje današnjim razmeram Beograda.

— **Kolonizacija pri Kumanovem in Štipu.** Ministrstvo agrarne reforme namerava prihodnje leto naseliti v okolici Kumanova in Štipa večje število siromašnih ljudi iz Črne gore, Like in Hercegovine. Vršile se že velike priprave za razdelitev zemlje, katera se bo odkazala novim naseljnikom. Naselitev se bo izvršila na državnem ozemlju. Poleg zemljišč bodo naseljniki dobili tudi poljsko orodje in semena.

Harry Piel
Jezdec brez glave
pride v
KINO TIVOLI

— **Podpora Ferijalnemu Savezu.** Uprava samostana Praskvica v boki Kotorski je poklonila Ferijalnemu Savezu večje zemljišče na morski obali v Budvi. Ferijalni Savez bo na tem mestu zgradil večje število barak, v katerih bodo lahko stanovali njegovi člani, ki se bodo mudili v boki Kotorski.

— **Brezposelnost zidarjev.** Vsled zastoja zidarskih del se opaža velika brezposelnost zidarskih delavcev. Zlasti Beograd ima veliko zidarjev brez dela. Razen pri zidarjih se opaža brezposelnost tudi v drugih strokah, zlasti v grafičnih.

— **Najstarejše jugoslovensko društvo v Ameriki.** Kakor poročajo amerikanski jugoslovenski listi, je najstarejša jugoslovenska organizacija v Ameriki: »Slovensko ilirsko bratsko in podporno društvo« v San Franciscu. To društvo so organizirali Dalmatinci l. 1857. Bila je to prva organizacija v San Franciscu sploh, ki je poleg Jugoslovenov imela kot svoje člane tudi Amerikance, Španjolce in Meksikance. Danes je društvo samo jugoslovensko in glavna njegova naloga je pomagati svojim članom. Razpolaga z imovino do 60.000 Din.

— **Naši skauti v naravi.** V nedeljo, dne 23. t. m. je naredila močna četa ljubljanskih skautov izlet na Soteški hrib nad Sv. Jakobom. Prav na samem vrhu so si uredili provizoričen tabor, v katerem so preživeli skoro ves dan. Izlet je vodil znani planinec, sedaj načelnik vseh slovenskih skautov, g. Pavel Kunaver. Mladina je pod njegovim vodstvom napravila več zdravih skautskih vaj in se vrnila vesela in vedra na svoje domove.

— **Mestno kopališče na Ljubjanici** se vsled neugodnega deževnega vremena z današnjim dnem za letošnjo sezijo zatvori.

— **Tombola športne zveze,** ki se je vršila v nedeljo na Kongresnem trgu, je bila prav dobro obiskana in je v vsakem oziru povoljno uspela. Dobitke je naklonila sreča sledečim igralcem. Prvo darilo je dobila gdč. Jelica Vrečko in sicer krasno hrastovo spalnico, vredno 10.000 Din. Drugo darilo, kuhinjsko opravo, je dobil stavbni delavec Josip Bufolin v Trnovem, tretje darilo, luksusno kolo, je dobil Stanislav Černe, mizar pri stavbeni družbi na Glincah, četrto darilo, šivalni stroj, je dobila gdč. Marija Aumanova iz Glinc, peto darilo, stensko uro, je dobil godbenik pri Dravski diviziji Viktor Kavčič in šesto darilo, vrečo moke, je dobil ključavničar južne železnice Josip Čehovin. Tombola se je jako živahno razvijala, trpela je komaj dobro uro. Zanimivo je bilo, da so se za prvo in za drugo darilo zglasili skoro istočasno kar po trije dobitki in je končno odločil dobitek žreb.

— **Potni list za Ameriko** že vidiran pod št. 1640/22.549 od županske oblasti v Ogulinu, dovoljen od ministrstva, je bil ukraden v Derveniku Mate Klariću, ravno ko je hotel odpotovati.

— **V Gor. Kronovem** je bilo vlomljeno pri posestnici Frančiški Jarcovi. Tat je odnesel 7 ženskih kril, več bluz, rut, šalov in brisač, 8 otročjih oblekc, moško in 2 ženski srebrni uri, v skupni vrednosti 4500 Din.

— **V Vidmu** je bilo vlomljeno v kuhinjo nadučitelja Antona Knapiča. Tat je odnesel par čevljev in velik nož, v vrednosti 400 Din. Skoro istočasno pa je bilo vlomljeno tudi pri gostilničarju Karlu Podjeda. Tam se je vlomilec najprej najedel mleka, marmelade in kruha, vzel je nekaj tega tudi še s sabo in se nato odpeljal s Podjedovim kolesom. Škode je napravil skupno za 2400 dinarjev.

— **V Predmostu** je bilo vlomljeno pri Maksu Ozebeku in pokradeno 2 zlata poročna prstana, zlat navaden prstan, ženska srebrna ura, avstrijski tolar za 5 kron, 8 avstrijskih kron srebrnih in pa 1 liro, v skupni vrednosti 2500 Din. Tatvino je izvršil neki 30 letni mlad človek, ki je pohajal po kraju in prodajal saharin.

— **Tatvina dvorskih predmetov.** Železniška straža je na beograjskem kolodvoru zasačila Rusa Borisa Aleksejeva, stud. tehn., ko je ravno hotel odpreti en voz dvorske opreme. Z dotičnega voza je zadnji čas zmanjkalo predmetov v vrednosti 100.000 Din. Tat je priznal, da je tekom zadnjih 15 dni vsak dan kradel iz tega voza in da je ukradene predmete prodajal dvema starinarjema v Kralja Aleksandra ulici št. 21. Pri preiskavi so vse predmete našli pri starinarju. Proti vsem trem se bo kazensko postopalo.

— **Roparski napad na vas.** V bližini Pančeva so roparji pred par dnevi po noči zasedli selo Višnjica. Na dveh vozovih so se oboroženi od nog do glave pripeljali v vas, zbudili župana in ga prisilili, da jim je moral sam pomagati naložiti na voz občinsko blagajno, ki je vsebovala 358.000 Din. Prebivalcem so zagrozili s smrtjo, če bi se kdo ganil. Ko so naložili in privezali blagajno, so se zopet odpeljali, prebivalci so se pa šele proti jutru toliko odpomogli od strahu, da so šli v bližnji kraj vso zadevo naznaniti orožnikom. Do sedaj še ni o roparjih nobenega sledu.

— **Boj z medvedom.** V bližini vasi Raštelica pri Sarajevu so naleteli pred nekaj dnevi trije mladi Bosanci na starega medveda, ki je pobiral hruške. Eden od Bosancev je šel proti medvedu in ga zapodil. To mu pa ni bilo zadosti, ampak je še nekaj časa tekel za njim. Naenkrat se je pa medved, kateremu se je to gotovo za malo zdelo, obrnil, ga zgrabil s šapama, z zobmi pa mu odtrgal kos mesa na stegnu. Tovariša, ki sta vso stvar opazovala, sta odnesla ranjenca v vas, medved pa je ušel.

— **Makedonski ponarejevalci čekov v Frankfurtu.** V Frankfurtu so aretirali Makedonca Tiranova in Georgeva, ki sta ponarejala čeke na ta način, da sta s kemičnimi sredstvi izbrisala male vsote, na katere so se čeki glasili in napisala večje vsote. Aretirali so jih na kolodvoru, kjer jih je ravno pred odhodom spoznal uradnik neke oškodovane banke. Tiranov je živel v Frankfurtu in Darmstadtu pod tremi različnimi imeni. Oškodovala sta različne denarne zavode za več milijard mark. Oba pripadata neki skupini ponarejevalcev, ki ima svoj sedež v Sofiji.

— **Kranjske novosti.** Dozidava Narodnega doma doživlja kljub pomanjkanju kapitala vendar že ometavanje in vstavljanje oken. Udeležena društva, zlasti požarna bramba, prispevajo z vsakim razpoložljivim grošom pri godbi, vendar ni upati, da bo dom uporaben pred prihodnjim poletjem. Nestrpnost meščanov, da se njih najvažnejša društva vselijo v novi skupni dom, je povsem razumljiva, kajti šele tedaj, na lastnih tleh bodo društva zamogla razviti svoje programe v celoti. Kranj bo potem izgubil gotovo dobršen del narodne dolgočasnosti, ki mu jo očitajo zavidni tujci.

— **Celjske novosti.** Mestno gledališče. Danes v torek ob 20. uri se uprizori »Charlejeva tetka« za abonement B. Za petek se pripravlja »Marija Stuart«. — Tovarna testenin bo pričela v prihodnjih tednih obratovati na Ljubljanski cesti. Lastnik iste je g. Kavčič, gostilničar pri »Istrijanu«. — Spominska proslava 15letnice septemberskih dogodkov, katera se je v Celju vršila v soboto zvečer v veliki dvorani Narodnega doma, je lepo potekla. V začetku so se razni govorniki spominjali septemberskih žrtev in onih časov našega robstva. Spodbujalo se je občinstvo na našo gospodarsko osamosvojitev, na delo za rešitev onih naših rojakov, kateri tiče še danes v avstrijskem in italijanskem suženjstvu. Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru se je poslala udanostna brzojavka. Po govorih so se vrstile razne točke programa na odru, izmed katerih sta najbolj ugajali obe alegoriji, katere je spretno inscenira! v tem priznani mojster gospod Matija Benčan. Po izčrpanem programu so gostje še dalje časa ostali skupaj. — Pazite na otroke! 2 in polletna hčerka pri lesnem trgovcu Čaterju na Hudinji zaposlenega delavca Antona Germa, stanujočega v Socki, je prišla v odsotnosti matere preblizu ognjišča. Vnela se ji je obleka. Otrok je dobil hude opekline in je po parurnem trpljenju umrl.

— **Mariborske novosti.** Na Slomškovem trgu št. 3 stanujoči trgovec z mešanim blagom Mihael Samida, si je v noči od sobote na nedeljo v samomorilnem namenu prerezal žile na obeh rokah. Morali so ga prepeljati v javno bolnico. — V Mlinski ulici stanujočemu železniškemu sprevodniku Alojziju Koprivniku je v nedeljo padla opeka na glavo in ga tako močno ranila, da je dalje časa obležal nezavesten, nakar se je moral zateči k zdravniku. — Med nedeljsko dopoldansko službo božjo je v Frančiškanski cerkvi neka mlada ženska precej časa vzbujala pozornost s svojim obnašanjem. Ko si je pričela slačiti obleko, so spoznali, da je blazna in poklicali stražnika, ki jo je spravil na rešilno postajo. Tam so dognali, da je nesrečnica, ki se ji je očividno omračil um, 20letna služkinja Marija Potočnik pri Sv. Križu. Zaradi natančnejše ugotovitve njenega duševnega stanja je bila odvedena na mestni fizikat.

— **Ptujske novosti.** Pred kratkim se je vršil občni zbor ptujskih socijalistov, ki je kljub živahni propagandi potekel zelo klavrno, kar priznavajo celo socijalistični listi sami, ker že ne morejo več prikrivati dejstva, da postajajo njihove falange dan za dnevom svetlejše ne le glede na njih številčno moč, temveč tudi glede duševnega razpoloženja članstva. Mi se nikakor ne čudimo izredno pičli udeležbi občnega zbora, ker smo se prepričali že na mnogobrojnih primerih, da je mnogo naših ljudi danes že dostopnih treznemu preudarku ter se ne daje več začarati in zapeljati od lepo donečih in sicer praznih fraz socijaldemokratskih prvakov. Zadnje občinske volitve so prinesle socijalistom izvanredno obilen plen, ki ga sami niso pričakovali, ker so razni tuji vplivi pospeševali zmago, uplivi, ki jih danes po večini ni več. Vrhutega pa je večina takratnih socijalističnih volilcev nasedla lepim obljubam častihlepnih socijalističnih širokoustnežev, obljubam, ki jih sedaj ne morejo ali nočejo izpolniti; volilci si popolnoma niso bili na jasnem glede namenov in ciljev socijalističnih voditeljev, toda do danes je imel vsak že dovolj krasnih priložnosti opazovati »človekoljubno in mednarodno« (beseda, ki je bila v našem narodnostno zelo pisanem mestu velikega vpliva) delovanje domačih socijalistov in radi tega smo uverjeni, da so bile prve občinske volitve po prevratu zadnje, ki so podarile socijalistom take uspehe! — Radi nepričakovanih zaprek mariborski akademiki niso igrali v soboto, dne 22. septembra t. l., pač pa se bo vršila predstava v najkrajšem času. — Naš ožji rojak dr. Fr. Žgeč, avtor znanega dela »Problemi vzgoje najširših plasti naroda«, je dobil francoski štipendij, da v Parizu nadaljuje svoje pedagoške študije; sedaj se nahaja doma na dopustu in bo tekom prihodnjega tedna odpotoval na Francosko.

— **Tombola Zveze bivših salez. gojencev** v Mlad. domu na Kodeljevem v Ljubljani. Pri žrebanju za činke dne 24. sept. so bile izžrebane sledeče številke: 9, 39, 61, 7, 77, 60. Izžrebanih je do sedaj 15 številk in sicer poleg gori navedenih še sledeče: 42, 85, 13, 89, 57, 29, 31, 14, 34, katere so bile izžrebane 17. sept. Kvatern je bilo priglašenih 32, izmed katerih je bilo 20 dobitkov izžrebanih. Vse, ki so zadeli kvaterno, obvestimo. Zadnje žrebanje 1. oktobra. Tablice so še vedno v prodaji.

— **Pobegnila je** iz sodnih zaporov v Kranjski gori 23-letna Ivana Rabičeva iz Mojstrane, ki je bila obsojena na 8 tednov zapora.

— **Kolo znamke »Puch«,** vredno 800 dinarjev je bilo ukradeno iz stanovanja Stanislavu Jelenu v Mariboru.

Novosti iz Primorske.

— **Poitalijančenje dveh hrvatskih šol.** Kraljevo naučno skrbstvo v Trstu je sklenilo, da se s prihodnjim šolskim letom italijanizirata hrvatski šoli v Močibobih in Novakih. To svojo odredbo utemeljuje s tem, da so prebivalci v teh krajih zahtevali, da se šoli spremenita v italijanski. Ali je to res ali ne, to še danes ni jasno. Na vsak način pa bi bilo umestno, da bi tržaška šolska uprava ugodila tudi prošnji več sto družinskih očetov, ki so že neštetokrat prosili za slovensko šolo v Trstu.

— **Italijanska gimnazija v Opatiji.** Glasom sklepa ministrskega sveta v Rimu se bo ustanovila v Opatiji italijanska gimnazija.

Iz društvenega življenja.

— **Pevski zbor »Glasbene Matice«.** V torek, dne 25. septembra, odpade pevska vaja za moške radi koncerta poljskih akademikov. V sredo ob 7. uri važna odborova seja, isti večer ob 8. uri pa sestanek vsega zbora. Pridite vsi! Odbor.

KINO MATICA
V kratkem nastopi slovita plesalka
Anita Berber
v največji atrakciji jesenske sezije
Podzemna Amerika.

Sokolski vestnik.

— **Slavnostna akademija v opernem gledališču o priliki 60 letnice sokolskega društva v Ljubljani.** Predprodaja vstopnic za slavnostni akademiji v opernem gledališču v soboto 29. septembra in v nedeljo 30. septembra 1923 se vrši od danes 25. septembra do vključno petka 28. septembra, vsakokrat od 5. do 7. ure zvečer v pisarni v Narodnem domu. V soboto dne 29. in v nedeljo dne 30. septembra se bodo dobivale vstopnice pri dnevni blagajni v opernem gledališču. Za obe akademiji so določene operne cene, in sicer: *Lože:* parterne 120 Din, v I. redu 130 Din, v II. redu 90 Din; *prter:* I. vrsta 32 Din, II — IV. vrsta 26 Din, V. — IX. vrsta 26 Din; X. — XI. vrsta 22 Din; *balkon:* I. vrsta 23 Din, II. vrsta 18 Din, III. vrsta 13 Din; *galerija:* I. vrsta 10 Din, II. — III. vrsta 8 Din, IV. — V. vrsta 6 Din; *parterno stojišče* 4 Din, *galerijsko stojišče 2 Din; ložni sedeži* v parterju 22 Din, v I. redu 26 Din in v II. redu 16 Din.

— **Sokol I.** obvešča svoje članstvo, da se je preselil vsled nastopa jesenske sezone iz svojega letnega telovadišča na Taboru v šolske telovadnice in sicer telovadijo člani: na realni gimnaziji na Poljanski cesti v pondeljkih, sredah in petkih od 20 do pol 22.; članice: istotam od pol 20. do 21. ure v torkih in četrtkih; ženski naraščaj: istotam v torkih in četrtkih od pol 19. do pol 20. ure; moški naraščaj: v šolski telovadnici na Ledini v torkih in četrtkih od pol 20. ure do 21. ure; ženska deca: na Ledini v torkih in četrtkih od 18. ure do 19. ure; moška deca: istotam v pondeljkih in sredah od pol 18 do pol 19. ure. Starostna doba za deco je od 6. do 14. leta, za naraščaj od 14. do 18. leta in po izpolnjenih 18 letih pri članstvu. Novovstopivši telovadci-ke se prijavijo pred pričetkom vežbe pri vodniku-ci oddelka. Telovadci se opozarjajo, da je vstop v telovadnico na realni gimnaziji dovoljen le iz Ciril-Metodove ulice, v telovadnico na Ledini pa iz dvorišča za šolo. Društvena pisarna se nahaja v društvenem prostoru na Taboru in posluje za stranke vsak dan od 15 .do 19. ure. — Prednjački zbor.

Sport in turistika.

LAHKOATLETSKA TEKMOVANJA ZA PRVENSTVO SLOVENIJE.

2. dan tekmovanj.

Nedeljska tekmovanja niso baš najbolje uspela glede doseženih rezultatov. V nekaterih disciplinah so rezultati naravnost presenetljivo slabši od lanskih. Postavila sta se sicer dva nova slovenska rekorda in to v teku na 200 m in v skoku v višino z zaletom, vendar pa je celokupen dosedanji uspeh tega prvenstvenega meetinga do sedaj negativen. Obratno pa je bila prireditev kljub še nekaterim hibam organizatorično boljša kot v soboto. Predvsem je jurija hitreje poslovala, tako da se je spored prav živahno in dovolj hitro razvijal. Program se sicer ni izvedel v polnem obsegu, vendar se je razpoložljiv čas dobro izrabil brez onih dolgočasnih pavz, kar je na navzoče občinstvo prav dobro uplivalo. Razveseljivo dejstvo je številno občinstvo, ki je z zanimanjem in tudi odobravanjem sledilo poteku meetinga. Žalibog, da jurija ni bila napram njemu preveč uljudna, kajti s tem, da ni objavila dosežene uspehe, ga je popolnoma ignorirala.

Tek 100 m finale: 1. Perpar 11.4 (11.2), 2. Valtrič, 3. Slamič (vsi Prim.) (10 tekm.)

Met kopja: 1. Vidmajer (II) 34.56 (34 metrov), 2. Zucchiatti 34.54, 3. Jančigaj 34.48 (oba Pr.). Rekord drži Vidmajer z 37.25 m. (9 tekm.)

Finale 200 m: 1. Perpar 23.2 (24.8) nov sl. rek., 2. Valtrič, 3. Slamič (vsi Pr.) (10 tekm.)

Skok v višino z zaletom: 1. Lojk (J) 158 cm (155), 2. Borštnar 158 cm, 3. Beneš 148 (oba II.). Med Borštnarjem in Lojkom je prvo mesto odločil žreb. (6 tekm.)

Met diska: 1. Bašin A. (Pr) 27.56 (29.55 metrov), 2. Borštnar (II) 27.12, 3. Bašin R. 26.72. (10 tekm.)

Finale 400 m: 1. Valtrič 57.8 (55.0), 2. Perpar (Pr.), 3. Pečnik (J). Rekorder Vidmajer letos ni prišel v finale. (5 tekm.)

Štafeta 4 × 100 m finale: 1. Primorje (Benedetič—Slamič—Valtrič—Perpar). Štafeti Laska, ki je prišla druga in Ilirije sta bili vsled napačnih predaj diskvalificirani. (5 tekm.)

Tek 800 m: 1. Kregelj (J) 2:48.8 (2:11.0), 2. Perše (II.), Pranseis (J) kot tretji je bil diskvalificiran. (4 tekm.)

Skok v daljavo z mesta: 1. Perpar 2.76 m (3.06), 2. Hvale (J) 2.58 m, 3. Valtrič (Pr) 2.57. (5 tekm.)

Skok v daljavo z zaletom: 1. Perpar 5.87 m (5.87), 2. Vidmajer 5.67, 3. Borštnar (II) 5.48. (Rekord v tej disciplini ima Vidmajer s 6.07 m.) (7 tekm.)

Pešhoja 3000 m: 1. Škrajner 16:12.8, 2. Bašin R., 3. Betini (vsi Pr.) (5 tekm.)

Nedeljske tekme so nam pokazale že dovolj jasno sliko prvenstva. Favorit Primorje je stopilo odločno v fronto ter prednjači pred Jadranom in Ilirijo z ogromno diferenco točk. Razočarala je Ilirija, ki je padla na tretje mesto. Glasom skupne klasifikacije so dosegli: Primorje 74 točk, Jadran 27, Ilirija 20 in LASK 4. Simpatičen je prvi nastop LASK-a, ki ni izražen niti iz daleka v številkah kot v nastopu samemu. Iz nedeljskega sporeda izpadle točke, t. j. skok s palico, troskok in olimpijska štafeta se vrše v sredo sporedno z damskim lahkoatletskim prv. meetingom.

NOGOMETNE TEKME.

Slovan : LASK 3 : 0 (0 : 0). (Prvenstvena.) Vsled lahkoatletskega prvenstva se ni vršila nobena večja nogometna tekma, ampak samo izžrebane prvenstvene tekme. Akademiki so podlegli Slovanu sicer zasluženo, akoravno s preveliko diferenco. Rezultat 3 : 1 bi bolje odgovarjal. Slovan je igral prav lepo igro. Ugajala je osobito napadalna vrsta s svojo odločnostjo in pa srednji krilec Volkar, medtem ko je bila na nasprotni strani ravno napadalna vrsta zelo indisponirana in mehkužna. Igra je bila cel čas prav živahna in lepa. Napeti momenti in kritične situacije na tej kot oni strani so napravile igro cel čas zanimivo. Kratko rečeno prav lepa in čedna tekma. Sodnik g. Hanuš korekten, sicer pa zelo mnogo spregledal. Pri prvenstveni tekmi rezerv obeh klubov je zmagala rezerva Akademikov nad rezervo Slovana s 2 : 0

Dopisi.

— **Lesce.** Po odhodu kraljeve družine z Bleda se je jelo število letoviščarjev od dne do dne bolj krčiti in nastaja mrtva sezija, ki jo občutimo kolikor toliko tudi v naši občini. — Letina je bila dobra. Prvega sena sicer ni bilo kaj prida. Zlasti travniki s plitvo zemljo so dali nepričakovano malo sena, ker je črv uničeval travne korenine ter oviral rast, otave je pa bilo izredno dosti. — Lesna kupčija je živahna, kar se vidi tudi iz obilih lesnih skladov ob kolodvoru. — Omeniti moramo še posebej novo tvornico za izdelovanje raznih verig Drobnejše verige se vare z električno silo. V tvornici je namreč 5 elektromotorjev po 25 konjskih sil. Debele verige pa vare kovači. Tvornica dobro uspeva. Njeni izdelki (vsak dan 1 vagon) gredo širom naše kraljevine, dosti naročil pride celo iz — Nemčije, kar je vsekakor zanimivo in za slovensko industrijo častno.

— **Od »kranjsko-hrvaške granice« onstran Gorjancev.** Zadnje dni je pogorelo v Dragi več gospodarskih poslopij. Kakor se sedaj sodi, je zažgala zlobna roka. Da je požar jeseni, ko ima kmet večino pridelkov pod streho, zanj zlasti hud udarec, je jasno ko beli dan. Ljudi je požar tudi po sosednjih vaseh tako ostrašil, da se je po požaru jako dosti posestnikov zavarovalo proti ognju. — Letina je dobra, zlasti pa je bilo sila dosti češpelj, ki jih bodo ljudje po večini posušili za zimo. — Tu (v Žumberku) je stara srbska naselbina, za katero ni madžarska vlada nikdar nič naredila, kar jasno priča velika razlika med našimi in sosednjimi kranjskimi cestami. Veliko je bilo veselje med ljudmi ob prevratu, ko smo se otresli madžarskega jarma ter prišli pod svojega kralja, ki je kri naše krvi. Obljubljena so nam izboljšana prometna sredstva in upamo, da v Beogradu ne bodo na nas pozabili.

— **Dol. Lendava.** Z ozirom na dopis z dne 19. t. m. nam poročajo z druge strani, da se dotičnega ženitovanja ni udeležil niti en orožnik!

Izpred sodišča

IZPOSOJENO KOLO PRODAL.

Leopold Smole iz Naklega je posodil svojemu prijatelju, čevljarskemu pomočniku v Bistrici pri Podbrezjah Ahačiču svoje kolo vredno 2000 Din. Ahačič je izposojeno kolo še isti dan prodal. Obsojen je bil zaradi poneverbe na 2 meseca težke ječe.

NA VASI.

Surovi napadi in pretepi vaških fantov kljub žalostnim posledicam in strogim obsodbam raznih sodišč še vedno niso ponehali. Skoro neizbežni se zde fantom taki pretepi ob sobotah, nedeljah in praznikih posebno pa na takozvana žegnanja. Tako sta bila zopet obsojena vasovalca Andrej Fercej in Josip Janša, ki sta se lotila Janeza Tonejca iz Spod. Gorij in sicer na Frtučni. Eden je nagovarjal, drugi pa ga je udaril. Obsojena sta bila vsak na 1 mesec ječe.

Borzna poročila.

Beograd, 24. septembra. Devize. Dunaj 0.1270—0.1275, Berlin 100,000.000 je 65—70, Budimpešta 0.52—0.53, Bukarešta 42.25—42.75, Italija 408.50—409.50, London 412.75—413, New York 90—91.10, Praga 270—273, Sofia 85—86, Švica 1615—1620, Pariz 543—545.

Zagreb, 24. septembra. Devize. Dunaj 0.1260—0.1290, Berlin 100,000.000 je 70—100, Budimpešta 0.50—0.53, Italija 408—412, London, izplačilo 410—414, London, ček 410.50—411, New York, kabel 89.50—90.50, New York, ček 89—90, Pariz 535—540, Praga 269—272, Švica 1610—1620. — Valute. Dolarji 88—89, italijanske lire 402—404.

Curih, 24. septembra. Berlin 0.000003, New York 560, London 25.40, Pariz 33.90, Milan 25.45, Praga 16.825, Budimpešta 0.0302, Bukarešta 2.60, Beograd 6.175, Sofija 5.32, Varšava 0.0018, Dunaj 0.0079, avstrijske krone 0.00795.

Praga, 24. septembra. Dunaj 4.59, Berlin 0.185, Rim 158.25, avstrijske krone 4.58, italijanske lire 156.25, Budimpešta 17.25, Pariz 210.75, London 153.50, New York 33.90, Curih 615.25, Beograd 38.

Dunaj, 24. septembra. Devize. Beograd 796—800, Berlin 0.36—0.41.5, Budimpešta 3.65—3.75, Bukarešta 321—323, London 322.500—323.500, Milan 3214—3226, New York 70.935—71.185, Pariz 4342—4358, Praga 2125—2135, Sofija 658—662, Curih 12.655—12.705. — Valute. Dolarji 70.560—70.960, bolgarski levi 636—644, nemške marke 0.365—0.415, angleški funti 320.700—322.300, francoski franki 4295—4325, italijanske lire 3190—3210, jugoslovenski dinarji 787—793, romunski leji 312—317, švicarski franki 12.540—12.620, češkoslovaške krone 2107—2123, madžarske krone 2.20—2.40.

Berlin, 24. septembra. Dunaj 2094.75, Milan 6,753.075, Praga 4.428.900, Pariz 9,097.200, London 673,312.500, New York 146,632.500, Curih 26,433.750, Beograd 1,615.950.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani

Pisalni stroji, potrebščine itd.
Mehanična delavnica
(popravljalnica)
LJUBLJANA
Šelenburgova ul. 6|I.
L. Baraga.

Premog, cement
in strešna opeka
stalno v zalogi pri
H. Petrič, Ljubljana,
Dunajska cesta št. 33.
Skladišče: „Balkan". Tel. 366

„Jugoslovenski Lloyd“ o ljubljanskem velesejmu.

Izborni gospodarski list, zagrebški »Jugoslovenski Lloyd«, je priobčil v svoji nedeljski številki sledeč članek o ljubljanskem velesejmu:

Uspeh letošnjega ljubljanskega velesejma je, kakor znano, tako zelo ugoden, kakor uspeh prejšnjega velesejma, ter so z njim v celoti zadovoljni tako razstavljalci kot prodajalci, kakor mnogobrojni posetniki kot kupci.

Promet je bil živahen in sklenjenih je bilo zelo veliko zaključkov in poslov, mnogo pa jih je bilo uvedenih ter se bodo stopnjema razvili. Došlo je do obnove starih in do sklepanja novih zvez; videti je bilo poleg štirih izdelkov poedinih in industrij tudi mnogo novih izdelkov in modelov.

Nekateri proizvodi so bili razstavljeni prvikrat, starejši, že znani izdelki, pa so bili ali izpolnjeni, ali pa so opozarjali nase s ponovnim predočenjem kupce in konzumente.

Na sejmu je funkcijoniralo in se razvijalo vse po napravljenem načrtu, ter se nikakor ne more govoriti o kakem razočaranju na eni ali drugi strani, kakor to radi pišejo gotovi naši zagrebški listi.

V tem pisanju se zlasti odlikuje »Der Morgen«, ki dokazuje, kako je institucija ljubljanskega velesejma odveč in brez pravega rezona, kako je potrebna koncentracija jugoslovenske industrije okoli Zagreba in na Zagrebškem zboru.

Ne da bi polemizirali z izvajanji navedenega lista, naglašamo, da nikakor ne moremo pritrditi takemu omalovaževanju ljubljanskega velesejma, ki se je v veliki meri odlikoval s posebno agilnostjo in z veliko spretnostjo v aranžmanu in reklami sejma. Enako ta agitacijska institucija jasno in pravilno razumeva tudi cilje te propagande v interesu slovenskega gospodarstva in industrije, v katere širši okvir sprejema tudi industrijo in ostalih pokrajin.

Čudimo se, da se zastopa v slučaju ljubljanskega velesejma tukaj nasprotni princip, kjer se uporno vodi borba proti centralizovanju, češ, da je to škodljivo in se povdarja decentralizacija kot intenzivnejši način zaščite in pospeševanja interesov manjših in notranjih gospodarskih sfer v okvirih pokrajin.

Dejstvo je, da je naša industrija pri nas, v naši državi, dovolj nepoznana in da se uvažajo mnogi predmeti, ker ni znano, da jih izdelujemo doma. Radi tega je potrebno in koristno, da se kolikor mogoče pokaže in predoči, kaj imamo in kaj sami izdelujemo. Za to je potrebna podpora tiska, pismene in ustne priobčitve po korespondenci in s pošiljanjem potnikov, razpošiljanje prospektov in katalogov in izlaganje na sejmih in vzorčnih izložbah.

Četudi je tako razstavljanje spojeno z zelo velikimi stroški, se ne more nikakor reči, da je odveč in ravno tako se ne more danes reči, da je Zagreb za to ugodnejši, kakor Ljubljana. Nekateri gre tako v Ljubljano, kakor tudi v Zagreb, drugi zopet samo v Ljubljano ali samo v Zagreb. Dokler naše domače proizvodnje v zadostni meri ne seznanimo z našimi trgovci in privrednik, je torej koristno čim pogosteje in čim intenzivneje razstavljanje. Končno ima to pravico poleg Zagreba tudi Ljubljana, ker se nahaja v Sloveniji po številu tovarn in po množini in raznovrstnosti izdelkov važen del naše celokupne industrije, ki teži za tem, da se izkaže v svojem ekonomskem središču. Radi tega po našem nazoru ni niti oportuno, niti upravičeno, ta prizadevanja Ljubljane otežkočati in jim nasprotovati.

Zagrebu to ne more škodovati, ker bo kot močnejši center večjega gospodarskega polumera, ki sega tudi preko pokrajinskih mej, vedno pritegnil tudi poleg Ljubljane tako zadostne skupine producentov in razstavljalcev, kakor tudi zadostno število posetnikov, reflektantov in kupcev, da obdrži svoj položaj in da ga od leta do leta vedno bolj učvrsti.

Ta, moglo bi se reči suvereni položaj Zagreba v našem gospodarstvu, se po našem mnenju ne more in tudi ne namerava omajati niti zmanjšati in smatramo Zagrebački Zbor danes že za tako čvrstega in uvedenega, da mu sporedne in regionalne prireditve sličnih nalog in intencij nikakor ne morejo škodovati. Brez dvoma bo nekoč prišel tudi čas kompromisa, kadar se bo moglo misliti tudi na sistematiziranje propagande v interesu industrije, pa se bodo morda vloge razdelile in izvedle specijalne grupacije razstavljalcev po strokah, no, danes pa je to še preuranjeno.

Za sedaj je treba pustiti, da se živa inicijativa industrije in trgovine manifestira z vsemi razpoložljivimi sredstvi in z onimi, ki jih pri nas po vzgledu naprednih držav še uvajamo in ne smemo ničesar pobijati in omaloževati, kar se v tej nameri podvzema.

× **Dobava kruha.** Dne 8. oktobra t. l. se bo vršila pri komandi mesta v Slovenski Bistrici, dne 9. oktobra pa pri komandi mesta v Doljnem Dravogradu druga ofertalna licitacija glede dobave kruha za garnizije Slovenska Bistrica, oziroma Doljni Dravograd. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Dobava materijala za instalacijo rezervovarja za vodo** Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila, dne 9. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega materijala za instalacijo rezervoarja za vodo. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Dobava stekla in leskovih obročev.** V pisarni uprave smodnišnice v Kamniku se bo sklenila dne 1. oktobra t. l. direktna pogodba za dobavo 60 kvadratnih metrov navadnega stekla za okna in 10.000 komadov leskovih obročev. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Kuga v Carigradu.** Romunsko ministrstvo zunanjih del je javilo našemu ministrstvu, da je Carigrad proglašen kot okužen s kugo. Vsi potniki in blago, ki prihajajo iz Carigrada, so podvrženi strogim sanitetnim meram.

Edmond et Jules de Goncourt:

Renée Mauperin.

(Roman.)

(Nadaljevanje.)

Noémi je bila krasna v svojem poročnem kostumu v slogu Ludovika XVI. Okoli gospe Bourjotove je plavalo nekaj po dvorani kot simpatična spodbuda občinstva zaljubljeni dvojici, naj se ljubita. Igra je šla svojo pot. Včasih je bilo videti, kot da iščejo Henrijeve oči na oni strani rampe oči gospe Bourjotove. Pierrot je pravkar prijel svojo ljubico za roko in ji razlagal vso srečo, ki jo bosta uživala...

Dama, ki je sedela poleg gospe Bourjotove, je čutila, kako se naslanja na njeno ramo, Henri je končal svoj govor, zapletljaj v igri se je razvozljal in konec je bil tu. Mahoma je soseda gospe Bourjotove videla, kako je nekaj zdrknilo poleg nje na tla: gospa Bourjotova se je bila pravkar onesvestila.

XIX.

— Toda, prosim vas, vrnite se, je dejala gospa Bourjotova osebam, ki so jo obdajale. Prinesli so jo bili na vrt pod milo nebo. »Mi je že bolje, saj ni bilo nič, samo vročina...« Bila je bleda in smehljala se je... »Potrebna sem samo še malo zraka... Le gospod Henri naj ostane pri meni...

Ljudje so odšli in komaj so se bili koraki oddaljili, je dejala gospa Bourjotova Henriju: »Vi jo ljubite!« in krčevito ga je prijela za roko s prsti, ki so se tresli od vročice: »Ljubite jo!«

— Milostiva... je rekel Henri.

— Molčite, lažnivec! in sunila je proč njegovo roko. Henri je sklonil glavo. — Vse vem... vse sem videla... Toda poglejte me vendar! In srepo mu je pogledala v oči, on pa ni dvignil glave. — Govorite vendar, vsaj eno besedo... Ljudje že vedo... Znali ste igrati komedijo samo z njo!

— Ničesar vam nimam reči, Laure, je dejal Henri s svojim najnežnejšim glasom. Gospa Bourjotova se je umaknila pri imenu Laure, kot bi se je bil kdo dotaknil... Eno leto se že borim, milostiva, je nadaljeval Henri, neopravičujem se — a vse me je navezalo nanjo. Poznala sva se kot otroka... od dne do dne je postajala lepša... Zelo sem nesrečen, milostiva, da vam povem resnico: res je, ljubim vašo hčerko...

— Pa saj še nisi nikoli govoril z njo! Zardeti moram, če sem v družbi! Saj je še dobro pogledal nisi! Kako se morete vi moški zaljubiti? Ali se ti zdi lepa?... Glej, jaz sem vse kaj drugega kot ona... Kako ste moški bedasti!... In, dragi moj, razvadila sem vas... Pojdite k njej, naj vam gladi vaš ponos, naj se laska vaši ničemurnosti in služi vašim stremljenjem... Poznam vse to. O, gospod Mauperin, kaj takega boste našli samo enkrat v svojem življenju... Samo ženske mojih let, stare ženske, me razumete, znajo ljubiti bodočnost moškega, ki ga ljubijo... Niste bili moj ljubimec, bili ste moje dete... Glas ji je bil globok, kot bi prihajal iz dna njenega bitja. Nato je pa takoj spremenila svoj ton in dejala: — Pustite no, povem vam, da je ne ljubite, moje hčerke, in da to ni res: bogata je!

— Milostiva...

— Moj Bog, ljudje že govorijo... pokazali so me... To je res uspešen načrt: začeti z materjo, končati z doto.

— Rotim vas, govorite bolj tiho radi vas... Pravkar se je odprlo okno.

— Hladnokrvnost je prav lepa, gospod Mauperin, prav lepa... prav lepa... je ponavljala gospa Bourjotova. In tihi, sikajoči glas ji je zamrl v grlu.

Oblaki so hiteli po nebu preko meseca kot peruti nočnih ptic. Gospa Bourjotova je strmela v temino pred se. Komolce je bila položila na kolena in s petami se je opirala na tla in molče je tolkla s svojimi svilenimi čevlji po pesku v drevoredu. Čez nekaj trenutkov se je zravnala in zakrilila z rokami nekolikokrat po zraku, kot bi se bila baš zbudila. Nato pa si živahno in sunkoma porinila roko med obleko in pas in pritiskala s hrbtom roke na trak, kot bi ga hotela strgati. Slednjič se je dvignila in začela hoditi. Henri ji je sledil.

— Gospod, midva se menda ne bova nikoli več videla! je dejala, ne da bi se obrnila.

Ko je korakala mimo basena, mu je pomolila svoj robec, rekoč: Zmočite mi ga!

Henri je položil koleno na kameniti rob in ji vrnil mokre čipke. Otrla si je čelo in oči.

— Vrniva se! Dajte mi roko!

— Draga gospa, kakšen pogum! — je dejala gospa Mauperinova, ki jima je prišla naproti — toda to ni pametno... Takoj bom naročila vaš voz...

— Ne, nikakor ne, je živahno rekla gospa Bourjotova, hvala lepa... Saj sem vam, mislim, obljubila, da bom pela. Hočem peti...

In gospa Bourjotova se je približala klavirju. Stopala je ljubko, a krepko, z onim junaškim nasmehom, pod katerim skrivajo igralci visokih krogov občinstvu solze, ki jih človek plaka v svoji notranjosti in rane, iz katerih krvavi srcé.

XX.

Gospo Bourjotovo so bili poročili iz trgovskih vzrokov dveh velikih tvrdk. Tako je bila po teh skupnih koristih zvezana z možem, ki ga ni poznala. Čez teden dni ga je že zaničevala tako, kot sploh more žena zaničevati soproga. Sicer ni baš mnogo zahtevala od svojega ideala in tudi ni bila prinesla v zakon romantičnih misli mlade deklice. Ta ženska je bila izredno razumna in resna: izobrazila se je bila s štivom, študijam in skoraj moškim znanjem. Tako ni zahtevala od tovariša svojega življenja nič drugega kot razboritost, hotela je imeti moža, na katerega bi mogla staviti ves svoj ponos poročene ženske, moža bodočnosti, zmožnega, dvigniti se do dostojanstva, ki bi se skladalo z njegovim imetjem, in sposobnega, preskočiti čez vrzeli moderne družbe na mesto ministra, bodisi javnih del ali pa financ: vse to se ji je pa zdrobilo pod rokami pri tem soprogu, ki se ji je zdel vsak dan bolj obupno prazen in popolnoma nezmožen za vse, za kar bi moral biti sposoben; bil je ozkosrčen, malenkosten značaj, nasilen in vendar slab kot kak otrok.

Ponos je zadržal gospo Bourjotovo, da mu ni postala nezvesta, sicer je bil pa to le bolj slučaj. V prvi mladosti je bila — vkljub južni krvi precej suhoparna — premalo okroglih oblik, da bi veljala za lepo. Šele ko je imela štiri in trideset let in se je začela rediti, se je spremenila v čisto drugo žensko: izraz ji je sicer ostal značilen, toda bil je mil in prijazen, trdota njenega obličja se je nekako topila in lice se je smehljalo. Bila je ena onih jesenskih lepotic, kakor jih napravlja narava iz žensk, ki z dvajsetim letom niso bile lepe. Do takrat gospa Bourjotova ni imela hudih skušnjav. V njeni salonski kakor tudi najožji družbi ni bilo moških, katerih bi se bila morala resno braniti. Večina so bili člani akademije, znanstveniki, pisatelji, politiki, skromni in mirni gospodje, ki so bili videti stari, prvi radi preteklosti, drugi radi sedanjosti, katero so prerešetali. Zadovoljni so bili z vsem, vsaka malenkost jih je osrečila, pogled, ki jih je poslušal, božajoča beseda, dotik ženske obleke. Brez vsake nevarnosti je žarelo okoli gospe Bourjotove to akademsko oboževanje, igrala se je s plameni, ki so goreli, a niso zažigali.

Pozor! Pozor!

VOZNI RED

vseh železniških, poštnih in avtomobilnih prog v Sloveniji s priključitvijo na inozemske proge, z kurzno karto Slovenije v merilu 1:475.000.

Je ravnokar izšel!

Vsebina:

I. **Splošni del:** Cene za poštne vožnje. Železniška tarifa za prevoz potnikov in prtljage. Maksimalna tarifa za izvoščke. Kolkovine. Konzulati. Poštne pristojbine. Pristojbine za železniške nosače. Važne telefonske številke.
II. **Železniški vozni redi:** Direktni, spalni in jedilni vozovi. Odhod in prihod vseh potniških vlakov. Pregled vseh železniških prog.
III. **Pocestni vozni redi:** Poštni, avtomobilni.
IV. **Seznam postaj.**
V. **Priloga:** Kurzna karta Slovenije v merilu 1 : 475.000 z vsemi železniškimi progami in postajami, vse poštne in avtomobilne proge, vse poštne urade z označbo, če ima pošta brzojav oziroma telefon.

Dobi se v vseh knjigarnah in trafikah za ceno 15·— Din.

Direktna naročila sprejema

Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, Wolfova ul. št. 1.

Objava.

Uljudno javljamo, da smo prevzeli po tvrdki P. Hochnegger i drugovi, ki se je razšla, **„Tvornico pohištva in stavbeno mizarstvo“** Maribor, Koroška cesta 46 v lastno režijo, ter da bodemo vodili isto pod firmo: **„Mariborska lesna industrija“.**

Prevzamemo vsa v stroko spadajoča dela, zagotavljajoč, v vsakem oziru najcenejše in najvestnejše postrežbe, kar nam bode lahko mogoče, ker razpolagamo s prvovrstnimi močmi.

Se priporočamo

Mariborska lesna industrija.

Parna žaga, tvornica lesnih izdelkov, stavbeno pohištvo.

Tel. intr. 160. Brzojav: Agil.

Rudnik v Sloveniji išče prvovrstnega

strojnega mojstra

za električno centralo. Mora biti izkušen kurjač, strojnik in elektrotehnik in znati popolnoma samostojno montirati generatorje, parne cevne kotle in parne stroje ter pretikalne naprave in transformatorje; specijelno mora biti vešč vsem poslom pri rudarskih napravah. Ozira se samo na popolnoma samostojno prvovrstno moč, ki ima večletno prakso pri prvovrstnih elektrotehničnih podjetjih za izdelovanje generatorjev, transformatorjev in instalacijskega materijala in ki je bil zaposlen že kot kurjač, monter in delovodja pri napravah za nizko in visoko napetost. Ponudbe z dokazili in zahtevami ter z navedbo družinskih razmer je poslati na upravništvo tega lista.

Večerni učni tečaj

za slovensko stenografijo otvori 5. oktobra na drž. trgovski šoli v Ljubljani nadupravitelj Rudolf Binter, bivši učitelj stenografije na tukajšnji trgovski šoli. Prijave in informacije do 4. oktobra: Hrenova ulica 18/I. nadstropje od 3. do 5. ure pop.

Agilnega potnika

veščega papirne, grafične in kartonažne stroke, sprejme večje podjetje v Ljubljani. Oziralo se bo le na ponudnike, ki kolikortoliko obvladajo označene stroke in razpolagajo z najboljšimi referencami. Dohodki poleg stalne plače še v proviziji. Ponudbe pod naslovom „Agilni potnik“ na oglasni zavod Joso Zorman, centrala: Ljubljana. Gledališka ulica.

Dražba premičnin.

Dne 1. oktobra ob 8. uri se na dražbi v Vel. Mengšu št. 89 prodajo razne premičnine in **tovarniški stroji za izdelovanje klobukov, slamnikov, sušilni kotel, modeli, itd.**

Gremij trgovcev

razpisuje mesto

tajnika.

Zahteva se temeljita trgovska in narodno-gospodarska izobrazba, praksa v civilno-pravnih, obrtniških, socijalnih in društvenih zadevah. Pismene ponudbe z referencami in spričevali je nasloviti najkasneje do 5. oktobra t. l. na poštni predal št. 29.

GRADBENO PODJETJE ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA, Bohoričeva ul. 20.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5·—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davščino vred.

Knjigovodja

samostojen, obenem perfekten korespondent (slovensko nemško, italijansko in francosko z večletno prakso, v vseh pisarniških poslih dobro verziran, agilen, dober organizator išče primernega mesta. Gre tudi na deželo. Nastop takoj. Cenj. dopisi pod „Zanesljiv“, na upravo lista.

Lokal

na zelo prometnem kraju v Ljubljani se takoj odda. Ponudbe na Aloma Company, Ljubljana.

Specijalna mehanična delavnica za popravo pisalnih in računskih strojev. L. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

Več uradnikov

se išče za večjo zavarovalnico za organizacijo in akvizicijo. Ponudbe pod „Dober zaslužek“ na Aloma Company, Ljubljana.

Meblovano sobico,

majhno, s posebnim vhodom iške služkinja za takoj, najraje v parterju ali dvorišču. Ponudbe s ceno upravništvu lista.

Velika izbira

otroških vozičkov, dvokoles in motorjev. Orionetto, Motoretto, Omega, D. K. W., kakor tudi šivalnih strojev po nizki ceni. — Sprejemajo se v popolno popravo za emajliranje z ognjem in poniklanje dvokoles, otroški vozički, šivalni in razni stroji. — Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta štev. 4.

Zamenja se

stanovanje, soba in kuhinja, primerno v Rožni dolini za enakega v mestu ali izven.

Stanovanje

najmanj dve sobi išče srednješolski profesor poročen, brez otrok. Naslov v upravi lista.

Inštrukcije daje

dijak (maturant) iz vseh predmetov (posebno iz matematike in latinščine). Cenj. ponudbe pod „Dober inštruktor“, na upravo lista.

Zastopstvo

katerekoli stroke za Štajersko, prevzame večja tvrdka v Celju. Pisarna in lepo, suho, obsežno skladišče pri kolodvoru. Ponudbe na upravo lista.

Agilnega uradnika

sprejme takoj večja zavarovalnica. Isti mora biti vešč vseh pisarniških del. Ponudbe pod „Agilen“ na Aloma Company, Ljubljana.

Priporoča se

konfekcija, krojačnica za dame in gospode po meri, po najmodernejših žurnalih. Brata Brunskole, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Nad 25 let

obstoječa tvrdka Mihael Hafner, Sp. Šiška 162 vulgo: Zlata kaplja nudi interesentom trda in mehka drva, cela, žagana ali klana, kakor tudi oglje v vsaki množini po izredno nizkih dnevnih cenah. Postrežba točna. Drva se na željo dostavljajo na dom z lastno uprego. Nudi nadalje vsakovrstno naravno vino na debelo in drobno, po konkurenčno — nizkih cenah. Izrabite priliko ter se poslužite domače tvrdke.

Raznovrstno pohištvo

stalno v zalogi. Zaloga „A-Z“ panjev. Zahtevajte cenik. Erman & Arhar, mizarstvo, Št. Vid nad Ljubljano 4.

Kompanistinja

s 300.000·— K, koje se intabulira na hišo, se išče za dobro idočo restavracijo. Naslov: A. V. Dolnji Kraljevac, Medjimurje, poštno ležeče.

Lepa soba

v bližini univerze se išče za boljšega dijaka filozofa z 1. oktobrom. Cena s kurjavo, razsvetljavo in event. jutranjo kavo, pod „Lepa soba“ upravi tega lista.

Nov čoln (Kielboot)

na 2 para vesla za 3 — 4 osebe se proda. Več se poizve pri J. Bitenc, mizar, Poljanski nasip 40.

Posestvo 66 oralov, 36 oralov lepega gozda z živino in celoletno 1,000.000 K, polovico se plača tekom 2 let.

Vila, grajščini slična, s parkom za tovarno.

Posestva, grajščine z žago od 3 do 175 oralov.

Gostilna na prometnem mestu v Mariboru ugodno plačilo.

Trgovske in stanovanjske hiše, tovarne, vile proda realitetna pisarna **Zagorski,** Maribor, Barvarska ulica 3.

Blazine, žima

morska trava. **Peter Kobal** — Kranj, Glavni trg, tvornica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. — Specijalna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Za svoj dom

kot temelji kamen ali preskrba za družino je tudi od nečlanov vsaka vloga od 10 Din dalje. Zelo ugodno obrestovanje pri „Mojmir“ registr. kreditni in stavbni zadrugi Maribor, Rotovški trg 1. Posluje vsako sredo in nedeljo od 9 — 11 ure dopoldne.

Skladiščnika,

samca išče konzervna tovarna Globus na Vrhniki za takojšnji nastop. Prednost imajo vpokojeni orožniki. Istotam se sprejme v službo spretno in vestno **saldakontistinjo.** Stanovanje prosto. V obeh slučajih naj se ponudbe naslovijo direktno na tovarno.

Izdaja in tiska »Zvezna tiskarna in knjigarna« v Ljubljani